# Skillet mellom konkursboets selvstendige og avledede krav

Boets adgang til å fremme et erstatningskrav på selvstendig grunnlag mot styret, ledelsen eller revisor i det insolvente selskapet

VIKTORIA LØBERG

VEILEDER
Rune Stangeland

**Universitetet i Agder, 2026**
Handelshøyskolen ved UiA
Institutt for rettsvitenskap

Emnekode: JUR502
Emnenavn: Masteroppgave i rettsvitenskap
Studiepoeng: 30

Antall ord: 14 598

# Innholdsfortegnelse

**1 Innledning ..... 1**

1.1 Tema og problemstilling ..... 1

1.2 Aktualitet og bakgrunn ..... 2

1.3 Begrepsavklaringer og avgrensninger ..... 3

1.4 Rettskildebildet og metodiske utfordringer ..... 5

1.5 Videre fremstilling ..... 6

**2 Rettslige rammer ..... 8**

2.1 Konkursboet som selvstendig rettssubjekt ..... 8

2.1.1 Boets stilling som egen juridisk enhet ..... 8

2.1.2 Boets inntreden i skyldnerens avtaler ..... 9

2.2 Beslagsretten ..... 10

2.2.1 Hovedregelen i dekningsloven § 2-2 ..... 10

2.2.2 Omstøtelse som utvidelse av beslagsretten ..... 11

2.3 Foreldelse som rettslig ramme ..... 11

**3 Utledning av rettsregelen ..... 14**

3.1 Det rettslige spørsmålet ..... 14

3.2 Rettspraksis – den kronologiske utviklingen ..... 14

3.2.1 Rt-2007-220 (Sedal) ..... 14

3.2.2 Rt-2008-833 (Finance Credit I) ..... 17

3.2.3 HR-2019-1073-A (Marine Subsea) ..... 19

3.2.4 HR-2025-1841-A (Garderobemannen) ..... 21

3.3 Kriteriene for skillet ..... 23

3.3.1 Ansvarsnormens karakter – hovedkriteriet ..... 24

3.3.2 Den vernede interessen ..... 24

3.3.3 Selskapets passivitet ..... 25

3.3.4 Systembetraktninger og foreldelseslovens positivrettslige karakter ..... 25

3.4 Rettsregelen slik den kan formuleres etter gjeldende rett ..... 25

**4 Anvendelse av regelen på ulike ansvarsnormer ..... 27**

4.1 Garantipregede ansvar ..... 27

4.1.1 Asl. § 2-19 – klassifisering og rettsfølge ..... 27

4.2 Culpabaserte ansvar ..... 30

4.2.1 Asl. § 17-1 – klassifisering og rettsfølge ..... 30

4.2.2 Asl. § 3-7 og § 3-8 – klassifisering og rettsfølge ..... 32

4.3 Sammensatte ansvarsforhold – oppbudsplikten etter straffeloven § 407 ..... 36
4.3.1 Oppbudsplikten som et mellomtilfelle ..... 36
4.3.2 Vurderingen i HR-2025-1841-A ..... 36
4.3.3 Konsekvensen for rettsregelen ..... 39

**5 Konklusjon og refleksjoner ..... 42**

5.1 Svar på problemstillingen ..... 42

5.2 Regelens robusthet og sårbarhet ..... 43

5.3 Rettspolitiske refleksjoner og behovet for lovgiveravklaring ..... 44

5.4 Avsluttende bemerkninger ..... 45

**6 Kildeliste ..... 47**

# 1 Innledning

## 1.1 Tema og problemstilling

Oppgaven omhandler grensedragningen mellom selvstendige og avledede krav for konkursboet. Etter konkursåpning er utgangspunktet at konkursboet overtar skyldnerens formuesposisjon gjennom beslagsretten, og dermed trer inn i skyldnerens krav i den stand de er.[1] Dersom skyldneren før konkursåpning hadde et erstatningskrav mot selskapets styre, ledelse eller revisor, vil boet kunne fremme dette kravet «avledet» av skyldneren. Det betyr på den annen side at dersom kravet allerede er foreldet på skyldnerens hånd før konkursåpning, vil det også være foreldet for konkursboet.

Konkursboets forfølgning av det insolvente selskapets krav, er ett av flere virkemidler for å tilføre boet midler og oppfylle deres hovedoppgave om å ivareta fordringshavernes felles interesser.[2] Hovedoppgaven til boet innebærer primært å realisere skyldnerens eiendeler til best mulig pris og fordele utbyttet mellom de usikrede kreditorene.[3] Kreditorfellesskapets interesse kan dermed sammenfattes som å oppnå størst mulig utbytte. Erstatningskrav kan dermed tilføre kreditorfellesskapet midler utover det som følger av realisasjon av skyldnerens eiendeler, og klassifiseringen som avledet eller selvstendig krav har derfor praktisk og økonomisk betydning for boet og kreditorfellesskapet.

Konkursboet er et eget rettssubjekt med eget organisasjonsnummer, og er dermed adskilt fra skyldneren som juridisk enhet.[4] Rettspraksis viser likevel at dette ikke er ensbetydende med at konkursboet i alle tilfeller kan fremme selvstendige krav.[5] I løpet av de siste tjue årene har Høyesterett ved fire avgjørelser vurdert hvilke krav konkursboet kan fremme på selvstendig grunnlag, og når det er henvist til å forfølge skyldnerens krav avledet. Det er kriteriene som Høyesterett har oppstilt for skillet, som oppgaven undersøker.

[1] Lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven – deknl.) § 2-2.
[2] Lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven – kkl.) § 85 første ledd.
[3] Kkl. § 117 første ledd, jf. § 85 første ledd nr. 3; Ot.prp. nr. 26 (1998–1999) s. 93.
[4] Jf. Forskrift 23. august 1993 nr. 824 om konkursregisteret og om kunngjøringer etter konkursloven § 3; Ot.prp. nr. 108 (2004–2005) s. 34.
[5] Se Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I), HR-2019-1073-A (Marine Subsea) og HR-2025-1841-A (Garderobemannen).

Oppgavens problemstilling er *hvilke kriterier Høyesterett oppstiller for skillet mellom konkursboets selvstendige og avledede krav, og hvor robust grensedragningen er i lys av nyere rettspraksis.*

## 1.2 Aktualitet og bakgrunn

Problemstillingen har sin bakgrunn i tre prinsipielle Høyesterettsdommer fra 1993, som omhandler spørsmålet om det er konkursboet eller enkeltkreditor som kan fremme erstatningskrav mot det insolvente selskapets styre, ledelse eller revisor, for forhold som var erstatningsbetingende før konkursåpning. Det er Rt-1993-20 (Sjødal), Rt-1993-987 (Stiansen) og Rt-1993-1399 (Ytternes) som trakk i yttergrensene for hvilke krav konkursboet kan fremme. Det slås fast i dommene at konkursboet kun kan fremme og forfølge selskapets krav, ettersom det naturlige utgangspunktet er at konkursboet er selskapets rettsetterfølger.[6]

Selve skillet mellom selvstendige og avledede krav ble likevel ikke utviklet før i Rt-2007-220 (Sedal). Utgangspunktet som ble utviklet i 1993-dommene, ble fraveket Sedal-dommen. Her kom Høyesterett til at konkursboet kunne fremme et krav selvstendig og direkte mot revisoren som hadde bekreftet feil innbetalt aksjekapital etter aksjeloven asl. § 2-18 (2), og ble ansvarlig etter § 2-19 (1).[7] Bakgrunnen for unntaket var at § 2-19 i all hovedsak er ment å verne kreditorfellesskapet.[8] Den dissenterende dommer holdt på utgangspunktet fra 1993-dommene om at kravet er selskapets og konkursboet bare kan fremme det avledet.[9]

Flertallet i Rt-2008-833 (Finance Credit I) sluttet seg derimot til mindretallet i Rt-2007-220 (Sedal), og følger linjen som ble etablert i dommene fra 1993. Saken omhandlet et erstatningskrav etter asl. § 17-1, og flertallet uttrykte at det kun avledet av selskapet, og at konkursboet derfor ikke kan fremme et selvstendig krav etter ansvarsbestemmelsen.[10] Den dissenterende dommer viste til flertallet i Sedal og mente at den nære koblingen mellom asl. § 17-1 og asl. § 2-19 talte for samme selvstendige adgang.[11]

Det er nærmere 20 år siden Rt-2007-220 (Sedal) og Rt-2008-833 (Finance Credit I), men i nyere rettspraksis gis det ikke inntrykk for at rettstilstanden er klarere enn den var før. I HR-

[6] Knut Ro, «Konkursboet eller enkeltkreditorers erstatningskrav», *Lov og Rett*, 1994 s. 233–241 (s. 233).
[7] Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven – asl.) §§ 2-18 (2) og 2-19 (1).
[8] Jf. Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 46, med henvisning til Ot.prp. nr. 36 (1993–1994) side 45.
[9] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 60.
[10] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 85.
[11] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 105.

2019-1073-A (Marine Subsea) vises det til Finance Credit I, hvor det gis direkte uttrykk for at konkursboets adgang til å fremme selvstendige krav, vil kreve avklaring av lovgiver.[12] Dette støttes ytterligere opp av den dissenterende dommer i den nyeste dommen om forholdet, HR-2025-1841-A (Garderobemannen).[13]

Klassifiseringen om avledet eller selvstendig krav har direkte praktiske konsekvenser. I HR-2025-1841-A (Garderobemannen) handlet utmålingsspørsmålet om en differanse på rundt 20 millioner kroner mellom de to ytterpunktene. Et særegent trekk ved saken er at partene argumenterer instrumentelt for det perspektivet som tjener egen sak, hvor boet ønsker det avledede perspektivet fordi differanselæren gir høyere erstatning, mens ankemotparten (A) ønsker det selvstendige perspektivet fordi dividendetapet gir lavere erstatning. Dette viser at klassifiseringsspørsmålet ikke bare er en teoretisk grenseoppgang, men har reell økonomisk betydning for bobehandlingen.

Bakgrunnen for problemstillingens relevans, viser seg ved Høyesteretts varierende rettspraksis og uttrykkelige henvisninger til lovgivers manglende lovavklaring.[14] En avklaring av om konkursboet kan fremme et selvstendig krav og når, har praktisk betydning for foreldelsesfristens utgangspunkt og utmålingsprinsipp i erstatningskrav. Det jeg søker å oppnå i denne oppgaven, er å sammenstille vilkår og hensyn som Høyesterett har lagt vekt på i Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea). Mine funn skal jeg særlig sette opp mot den nyeste dommen, HR-2025-1841-A (Garderobemannen).

## 1.3 Begrepsavklaringer og avgrensninger

Konkursretten benytter seg av begrep og uttrykk som i denne oppgaven er nødvendig å avklare. I dette delkapittelet vil jeg gå gjennom noen av disse begrepene, samtidig som jeg avgrenser og presiserer oppgaven.

[12] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 65, med henvisning til Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 85.
[13] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 80.
[14] Jf. bl.a. HR-2019-1073-A (Marine Subsea), med henvisning til Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72 og 85.

Konkursboet tas under behandling når skyldneren er insolvent og det begjæres av ham selv eller en fordringshaver.[15] Med insolvens menes at skyldneren «ikke kan oppfylle sine forpliktelser etter hvert som de forfaller.»[16]

«Konkursdebitor» er et annet ord for skyldneren, som er den en konkurs direkte gjelder. Betegnelsen tilegnes en juridisk enhet automatisk ved åpning av konkurs, og er dermed begrenset til dens insolvens.[17] I det følgende benyttes også betegnelsen «det insolvente selskap» om skyldneren, ettersom oppgaven avgrenses til konkurs i aksjeselskap og betegnelsen i enkelte sammenhenger er mer treffende enn «konkursdebitor» eller «skyldner». Avgrensningen følger naturlig av innholdet i den belyste rettspraksisen, hvor selskapets interesser sammenlignes med kreditorfellesskapets interesser. Konkurs i andre selskapsformer enn aksjeselskap faller utenfor.

«Konkursboet» er en juridisk enhet som oppstår ved konkursåpning.[18] Boet er ikke én konkret person, men en enhet sammensatt av en gruppe som arbeider for å få dekket alle fordringshavere best mulig. Konkursboet kan også bestå av kun ett medlem, bostyreren, særlig i de minste konkursene som ikke krever et kreditorutvalg.[19]

«Fordringshavere» og «kreditorfellesskapet» er to betegnelser på samme gruppe, nemlig kreditorene som har et krav mot skyldneren i en insolvenssituasjon, slik som konkurs. I forarbeidene til lov om endringer i straffeloven mv., forklares begrepet slik at det med «kreditorfellesskapet» siktes til fellesskapet av alminnelige, usikrede kreditorer.[20] Det presiseres ytterligere i forarbeidene at pantekreditorene ikke tilhører dette kreditorfellesskapet.[21] Pantekreditorene er sikret sin avtalte del gjennom pantet.[22] Den naturlige avgrensningen i oppgaven er derfor der konkursboet sikrer fellesskapet av de alminnelige og usikrede kreditorene.[23] Spørsmål relatert til kreditorer som har pant eller annen heftelse på eiendelene som inngår i boet, faller utenfor oppgaven.

[15] Kkl. § 60.
[16] Kkl. § 61.
[17] Kkl. §§ 60 og 61.
[18] Kkl. § 60.
[19] Kkl. § 83 første ledd.
[20] Ot.prp. nr. 37 (2003–2004) s. 24.
[21] Ot.prp. nr. 37 (2003–2004) s. 24.
[22] Ot.prp. nr. 37 (2003–2004) s. 331.
[23] Jf. kkl. § 85.

Enkeltkreditorens adgang til å fremme et erstatningskrav var et spørsmål i 1993-dommene, men oppgaven avgrenses mot dette.[24] Det er kreditorfellesskapets adgang til å fremme krav gjennom konkursboet som behandles.

Et «avledet krav» er et krav som tilhørte skyldneren før konkursåpning og som boet overtar gjennom beslagsretten etter deknl. § 2-2. Boet overtar kravet i den stand det er på konkursåpningstidspunktet, og innsigelser som gjaldt mot skyldneren gjelder også mot boet.

Et «selvstendig krav» er et krav som tilhører boet direkte, med et eget rettsgrunnlag uavhengig av skyldnerens rettsposisjon. Omstøtelseskrav etter dekningsloven kapittel 5 er det klareste eksempelet: Dette er krav som oppstår ved konkursåpning og som skyldneren ikke selv kunne fremmet.

Oppgaven er materiellrettslig og handler om når konkursboet kan gjøre gjeldende et selvstendig krav. Det er den materielle adgangen til å fremme et selvstendig krav som er problemstillingens kjerne. De prosessuelle reglene om partsevne, søksmålstilknytning, stansing og rådighet faller utenfor oppgavens problemstilling.[25]

## 1.4 Rettskildebildet og metodiske utfordringer

Oppgaven er rettsdogmatisk og tar sikte på å fastlegge gjeldende rett om skillet mellom avledede og selvstendige krav. Oppgavens struktur gjenspeiler den klassiske metoden, hvor rettsregelen utledes i kapittel 3, og anvendes i kapittel 4.

Lovgrunnlaget er i hovedsak foreldelsesloven[26], konkursloven, dekningsloven og aksjeloven. Av forarbeidene er det særlig de tilknyttet konkursloven og dekningsloven som står sentralt, herunder NOU 1972: 20, Ot.prp. nr. 50 (1980–1981), Ot.prp. nr. 26 (1998–1999) og Ot.prp. nr. 108 (2004–2005).

I oppgaven er det rettspraksis som er den mest sentrale rettskilden, da jeg analyserer hva Høyesterett sier om regelen slik den er i dag. Lovgivningen gir ikke entydige svar på skillet, og rettspraksis bærer derfor mye av vekten. Hovedkildene er Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I), HR-2019-1073-A (Marine Subsea) og HR-2025-1841-A. Sistnevnte

[24] Jf. bl.a. Rt-1993-20 (Sjødal).
[25] Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile saker (tvisteloven – tvl.) § 2-2 (1) bokstav e, § 1-3, og § 16-16 (1) bokstav c.
[26] Lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer (foreldelsesloven – fl.).

har jeg valgt å kalle Garderobemannen, på bakgrunn av den samme henvisningen Margrethe Buskerud Christoffersen gjør i sin domskommentar til denne.[27] De fire nevnte dommene danner en utviklingslinje som leses kronologisk i kap. 3.

Av metodiske utfordringer, er det særlige samspillet mellom konkursrett, selskapsrett og foreldelsesrett som krever at man holder flere rettskildebilder samtidig. Jeg har forsøkt å sammenstille områdene på en klar måte, som ikke tar vekk fra oppgavens hovedproblemstilling.

Den andre metodiske utfordringen, er dissensenes vekt. Oppgaven bygger aktivt på dissensen i Rt-2007-220 (Sedal) og i HR-2025-1841-A (Garderobemannen). Dissenser har ikke prejudikatsverdi, men kan være rettskildemessig illustrative, særlig når de identifiserer uløste spørsmål som senere tas opp av flertallet. Dette er tilfellet med dissensen i Sedal og flertallets tilnærming i Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea).

En tredje metodisk avklaring gjelder bruken av kunstig intelligens-verktøy i arbeid med oppgaven. Jeg har benyttet Claude (Anthropic) og ChatGPT (OpenAI) som støtte til språkvask, omformulering og strukturering underveis i skriveprosessen. Verktøyet er ikke benyttet til å identifisere, fortolke eller vurdere rettskilder. Utledningen av rettsregelen, de juridiske analysene, kildebruken, refleksjonene og konklusjonene er mitt eget selvstendige arbeid. KI-verktøy er ikke en rettskilde og kan ikke tillegges rettskildemessig vekt. Bruken er gjort i samsvar med Universitetet i Agders retningslinjer for bruk av kunstig intelligens i eksamensbesvarelser og annet skriftlig arbeid.[28]

## 1.5 Videre fremstilling

I kapittel 2 redegjøres det for de rettslige rammene som utgjør grunnlaget for den videre analysen. Her behandler jeg boet som selvstendig rettssubjekt, beslagsretten og foreldelse som rettslig ramme. Aksjelovens erstatningsbestemmelser er gjenstanden for analysen, og vil derfor bli gjennomgått i kapittel 3 og 4.

Kapittel 3 er oppgavens rettsdogmatiske tyngdepunkt. Her utledes rettsregelen om skillet mellom avledede og selvstendige krav gjennom en kronologisk lesning av de fire sentrale

[27] Margrethe Buskerud Christoffersen, «HR-2025-1841-A Garderobemannen. Utmåling av erstatning til konkursbo», *Nytt i privatretten* 2026 nr. 5.
[28] Universitetet i Agder, *Retningslinjer for bruk av kunstig intelligens i eksamensbesvarelser og skriftlige oppgaver* (2024).

høyesterettsavgjørelsene.[29] Gjennomgangen viser hvordan kriteriene gradvis har utviklet seg, og munner ut i en formulering av rettsregelen slik den må forstås etter gjeldende rett.

I kapittel 4 anvendes og testes den utledede regelen på ulike ansvarsnormer; de garantipregede, de culpabaserte og mellomtilfellene. Kapitlet viser hvor kriteriet gir klare svar og hvor det svikter.

I kapittel 5 samles trådene. Jeg forsøker å formulere svaret på problemstillingen, drøfter hvor regelen er sterk og hvor den svikter, og kommer med rettspolitiske refleksjoner om behovet for lovgiveravklaring.

[29] Se Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I), HR-2019-1073-A (Marine Subsea) og HR-2025-1841-A (Garderobemannen).

# 2 Rettslige rammer

## 2.1 Konkursboet som selvstendig rettssubjekt

### 2.1.1 Boets stilling som egen juridisk enhet

Ved skyldnerens insolvens og åpning av konkurs oppstår et konkursbo som opptrer som en egen juridisk rettsenhet.[30] Dette innebærer at boet blir registrert med eget organisasjonsnummer og kan pådra seg rettigheter og plikter som enhver annen juridisk enhet.[31] Begjæring om åpning av konkurs fremsettes av skyldneren selv eller en av hans fordringshavere, skriftlig for tingretten med en forklaring av omstendighetene.[32] Det er deretter tingretten som oppnevner en bostyrer, som har til oppgave å fordele boet på hensiktsmessig måte.[33] Konkursloven § 85 regulerer bostyrers oppgave og legitimasjon.

Bostyrers hovedoppgave, og det primære formålet med bobehandlingen, er å ivareta kreditorenes interesser.[34] Hva dette konkret innebærer for bostyrer, er forklart i forarbeidene som «å realisere skyldnerens eiendeler til en best mulig pris og fordele utbyttet mellom kreditorene».[35] Dette fremgår også direkte av kkl. § 117, som pålegger boet å realisere boets eiendeler «på den måte som etter forholdene antas å ville gi størst utbytte», innenfor de grenser som næringslovgivningen setter.[36]

Hvilken fremgangsmåte som antas å gi størst utbytte, er opp til konkursboet å avgjøre innenfor rammen av kkl. § 117. Ved realisasjon av skyldnerens eiendeler, inneholder konkursloven ingen krav til valg av bud.[37] Det kan likevel antas at boet er forpliktet til å velge det budet som er best egnet til å gi et godt utbytte for fordringshaverne og skyldneren.[38] Boet er således forpliktet til å tilfredsstille kreditorfellesskapets interesse i mest mulig utbytte.

Til tross for at konkursboets hovedoppgave om å forvalte skyldnerens eiendeler på en måte som ivaretar kreditorfellesskapet, er konkursdebitor og konkursboet to separate

[30] Ot.prp. nr. 108 (2004–2005) s. 34.
[31] Ot.prp. nr. 108 (2004–2005) s. 34.
[32] Kkl. §§ 60 og 66.
[33] Kkl. § 120 og § 85.
[34] Ot.prp. nr. 26 (1998–1999) s. 93.
[35] Ot.prp. nr. 26 (1998–1999) s. 93.
[36] Kkl. § 117 første ledd første punktum.
[37] Jf. bl.a. Rt-1997-975 s. 980.
[38] Jf. Rt-1997-975 s. 980; Håvard Wiker og Knut Ro, *Konkursloven Kommentarutgave,* 1.utg., Universitetsforlaget 2003, s. 420; Mads Henry Andenæs, *Konkurs*, 3. utg., Oslo 2009, s. 38.

rettssubjekter.[39] Dette bekreftes ytterligere av forarbeidene, som presiserer at «konkursdebitor ikke anses som en egen registreringsenhet i Konkursregisteret».[40] Uttalelsen i Brønnøysundregisterets høringsnotat viser at konkursdebitor og konkursboet er to selvstendige parter i en tvist.

Skyldnerens målsetting før åpning av konkurs vil som regel være å drifte aksjeselskapet med det formål det var etablert for.[41] Denne målsettingen forsvinner ved insolvens og boåpning, og det blir boets oppgave å fordele skyldnerens midler utover kreditorfellesskapet. Hvilke interesser som blir ivaretatt ved å fremme krav etter konkursåpning, er i kjernen av oppgavens problematikk.

Sett isolert, kan den klare avstanden mellom skyldneren og boet som to selvstendige rettssubjekter ha betydning for boets adgang til å fremme et krav på selvstendig grunnlag. At partene er helt adskilt, blir likevel feil å påstå. Kravene boet fremmer, er i de fleste tilfeller direkte avledet av en disposisjon eller situasjon som oppstod overfor skyldneren før konkurstidspunktet. Dette er tema for kapittel 3.

### 2.1.2 Boets inntreden i skyldnerens avtaler

Konkursboet tar ikke automatisk over for skyldneren i kontraktsmessige forpliktelser. Boet har derimot rett til å tre inn i «de gjensidig tyngende avtaler skyldneren har sluttet, jf. deknl. § 7-3 første ledd. Beslagsretten må derfor holdes adskilt fra konkursboets inntredelsesrett etter dekningsloven kapittel 7. Mens beslagsretten gir boet adgang til formuesgoder som tilhører skyldneren ved konkursåpning, jf. deknl. § 2-2, gir inntredelsesretten boet adgang til å tre inn i de «gjensidig tyngende avtaler» skyldneren har inngått før konkurs.[42] Inntredelsen er valgfri og benyttes typisk der den tilfører boet midler av verdi.[43] Et viktig unntak er deknl. § 7-10, som regulerer automatisk inntreden i avtaler om leie av fast eiendom inngått i ervervsvirksomhet.[44]

Krav som boet trer inn i, er avledet av skyldneren. Det betyr at selvstendig krav for boet er utelukket i kontraktssituasjoner. Problemstillingen i denne oppgaven knytter seg derimot til

[39] Kkl. § 85 første ledd nr. 3.
[40] Ot.prp. nr. 108 (2004–2005) s. 35.
[41] Jf. asl. § 2-2 (1) nr. 2.
[42] Jf. deknl. § 7-3 første ledd.
[43] Andenæs (2009) s. 209–210, med henvisning til Arne Tjaum, *Valuta- og renteswaper: en rettslig studie*, Universitetsforlaget 1996, s. 362–364.
[44] Deknl. § 7-10 første ledd.

krav som konkursboet påberoper seg uten å benytte sin inntredelsesrett. Inntredelsesretten faller derfor utenfor oppgavens kjerne.

## 2.2 Beslagsretten

### 2.2.1 Hovedregelen i dekningsloven § 2-2

I kkl. § 85 første ledd nr. 1 til 10 er det listet opp en rekke forpliktelser bostyreren må oppfylle som del av skifteoppgjøret, herunder å skaffe oversikt over hva som tilhører boets masse.[45] Hva som «hører til boets masse» avhenger av beslagsretten og skyldnerens disposisjoner forut for konkursåpning. Konkurs er et generalbeslag og hovedregelen om beslagsretten i dekningsloven § 2-2 bestemmer at alt omsettelig som «tilhører» skyldneren på beslagstidspunktet – også forstått som ved konkursåpning – har fordringshaverne rett til dekning i.[46] Det som tenkes å «tilhøre» boet, vil da teknisk sett ikke være boets eiendeler, men skyldnerens eiendeler uten rådighetsrett.[47] Boet kan forstås som et midlertidig ledd mellom skyldneren og fordringshaverne.

Hovedregelen i beslagsretten blir etterfulgt av en rekke unntak og begrensninger, hvorav ordlyden direkte utelukker beslag av formuesgoder som tilhører tredjemann. Det er heller ikke alt som «tilhører» skyldneren ved konkurstidspunktet, som vil være mulig å beslaglegge.[48] Innholdet i deknl. § 2-2 må derfor suppleres av blant annet reglene om hjemmelskonflikter, dobbeltsuksesjonskonflikter, rettsvern og stansingsrett.[49] I denne oppgaven vil jeg kun gå kort gjennom hjemmelsmannskonflikt og rettsvern.

Deknl. § 2-2 gir uttrykk for prinsippene «først i tid, best i rett» og «ingen kan overføre større rett enn den selv har», som er de to hovedreglene i suksesjonskonflikter og hjemmelsmannskonflikter. For hjemmelsmannskonflikt ved kreditorbeslag er dekningsloven § 2-2 det eneste utgangspunktet. Kreditorene kan utelukkende ta beslag i formuesgoder som tilhører skyldneren. I Rt-1986-301 bemerket Høyesteretts kjæremålsutvalg at det formelle eierforholdet ikke har betydning, og at det er «det reelle eierforholdet som her er avgjørende».[50] Høyesterett gir uttrykk for den samme forståelsen i HR-2021-2248-A, hvor det

[45] Kkl. § 85 første ledd nr. 1.
[46] Deknl. § 1-4 tredje ledd.
[47] Andenæs (2009) s. 30.
[48] Håvard Wiker, *Norsk lovkommentar: Dekningsloven*, note 35, Rettsdata.no (lest 9. april 2026).
[49] Håvard Wiker, *Norsk lovkommentar: Dekningsloven*, note 31, Rettsdata.no (lest 9. april 2026).
[50] Rt-1986-301 s. 302.

vises til forarbeidene om at beslagsretten ikke kan forstås kun ut fra ett kriterium om hvem som har eiendomsrett.[51] Hvem et formuesgode «tilhører» og om det er sikret rettsvern, er dermed ikke ensbetydende.

Forståelsen av hva fordringshaverne kan ta beslag i, er det naturlige utgangspunktet for skillet mellom avledede og selvstendige krav. Avledede krav springer ut av skyldnerens formuessfære og overtas av boet gjennom deknl. § 2-2, mens selvstendige krav oppstår for boet som et eget rettssubjekt – uavhengig av eller i forlengelsen av, beslagsrettens grenser. At «tilhører» tolkes reelt og ikke bare formelt, gjør at grensen mellom de to kategoriene ikke uten videre lar seg trekke skarpt. Det fremste eksempelet på selvstendige krav er omstøtelseskravene, som behandles i det følgende.

### 2.2.2 Omstøtelse som utvidelse av beslagsretten

Omstøtelse reguleres i dekningsloven kapittel 5. Deknl. §§ 5-2 til 5-9 er rent objektive omstøtelsesregler, hvilket betyr at det ikke må foreligge skyld for å kunne omstøte. Andenæs forklarer omstøtelsesreglenes hovedformål som «å motvirke at boet tømmes for aktiva forut for den formelle boåpning, enten i form av boforringende disposisjoner eller i form av forfordeling av fordringshaverne».[52] Omstøtelse er en utvidelse av beslagsretten og det klareste eksempelet på et selvstendig krav for boet; et krav som oppstår ved konkursåpning og som skyldneren ikke selv kunne ha fremmet.

Boets beslagsrett går ut på at boet kan ta beslag i alt som tilhører skyldneren, men er separert fra boets inntredelsesrett. Boets inntreden er valgfrihet, hvor valget om å inngå i skyldnerens gjensidig bebyrdende avtale vil basere seg på om det lønner seg for fordringshaverne. Boet kan beslaglegge en gjenstand uten å tre inn i avtalen om denne gjenstanden. Inntredelsesretten er derfor et strategisk verktøy, mens omstøtelse er et selvstendig krav for boet.

## 2.3 Foreldelse som rettslig ramme

Foreldelse forstås som et kravs utløpstid. Et krav bortfaller dersom det ikke er gjort gjeldende innen utløpet av et visst tidsrom.[53] Utgangspunktet for den alminnelige foreldelsesfristen er «fra den dag fordringshaveren tidligst har rett til å kreve å få oppfyllelse», jf. foreldelsesloven

[51] HR-2021-2248-A avsnitt 48.
[52] Andenæs (2009) s. 286.
[53] Harald B. Anderssen, «Foreldelse» i Store norske leksikon, 26. november 2024, https://snl.no/foreldelse (lest 21. april 2026).

(fl.) § 3 nr. 1. Er forfall fastsatt i avtale ved etablering av fordringen, løper fristen fra forfallstidspunktet.[54]

Fl. § 3 er ment å omfatte krav som «har sin bakgrunn i et kontraktsforhold», jf. Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 40. Foreldelsesfristens utgangspunkt har derfor direkte sammenheng med konkursboets adgang til å fremme krav. Dersom et krav er avledet av skyldneren og boets beslagsrett i deknl. § 2-2, vil foreldelsesfristens utgangspunkt være det tidspunktet misligholdet inntraff for skyldneren forut for konkursen etter fl. § 3 nr. 2. Krav som for konkursboet er avledet av skyldneren og dens kontraktsforhold, vil således også følge den alminnelige fristen etter fl. § 3, med en foreldelsesfrist på 3 år, jf. fl. § 2.[55]

Fristen kan i slike tilfeller være utløpt før konkursåpning, noe som stenger boets adgang til å fremme et avledet krav og forøke boets midler. Det er her spørsmålet oppstår; om konkursboet har et selvstendig krav og derfor kan følge en annen regel for foreldelsesfristens utgangspunkt.

I foreldelseslovens §§ 4 til 9 er det oppgitt særskilte foreldelsesfrister, som kommer til anvendelse der det eksempelvis er et krav overfor en bank, eller et krav er sikret ved kausjon.[56] Av de særskilte foreldelsesfristene er det særlig fl. § 9 som er av relevans i denne oppgaven, ettersom den tar for seg krav på skadeserstatning. Bestemmelsen gjelder generelt for erstatningskrav utenfor kontrakt.[57] Til forskjell for regelen i fl. § 3, begynner foreldelsesfristens utgangspunkt for erstatningskrav 3 år «etter den dag da skadelidte fikk eller burde skaffet seg nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlige.»[58] Et slikt fristutgangspunkt vil kunne oppstå for konkursboet ved konkursåpning, som er senere enn ved et avledet krav.[59] Dette er en avvikende regel fra hovedregelen i fl. § 2, jf. § 3, og forstås å oppstå kun dersom boet har anledning til å fremme et selvstendig krav.[60]

Diskusjonen rundt boets selvstendige krav og foreldelsesfrist etter fl. § 9 er sentral i flere av dommene jeg skal gjennomgå i kapittel 3 og 4, og bestemmelsen vil i oppgavens øyemed

[54] Jf. HR-2021-271-A; Ot.prp. nr. 38 (1977–1978) s. 152.
[55] Jf. deknl. § 2-2.
[56] Fl. §§ 4 og 7.
[57] Alex Borch, *Norsk lovkommentar: Foreldelsesloven*, note 32, Rettsdata.no (lest 21. april 2026).
[58] Fl. § 9 nr. 1 første punktum.
[59] Jf. Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 49 og HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 62.
[60] Jf. Rt-2007-220 (Sedal).

eksklusivt gjelde der konkursboet fremmer et selvstendig erstatningskrav mot for eksempel det insolventes selskap styre, ledelse eller revisor. Dette illustreres ytterligere i kapittel 3.[61]

[61] Herunder Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea).

# 3 Utledning av rettsregelen

## 3.1 Det rettslige spørsmålet

Utgangspunktet er enkelt: Boet overtar skyldnerens krav i den stand de er på konkursåpningstidspunktet.[62] Er kravet foreldet for skyldneren, er det foreldet for boet. Har skyldneren avskåret seg fra å gjøre et krav gjeldende, gjelder det samme for boet. Boet møter alle de innsigelser som kunne vært gjort gjeldende mot skyldneren.

Spørsmålet oppstår der lovgivningen synes å gi boet et krav som går lenger enn skyldnerens. Dekningslovens kapittel 5 om omstøtelse er det klareste og ubestridte eksempelet.[63] Her oppstår kravet ved konkursåpning, og skyldneren kunne ikke selv ha fremmet det. Mer sammensatt er aksjelovens regler om erstatning mot styret og ledelsen[64] og garantiansvar for revisor,[65] samt oppbudsplikten i straffeloven § 407.[66] Her oppstår spørsmålet om det gis rom for boet å fremme et selvstendig krav, eller om det bare er adgang for avledet krav.

Skillet er særlig praktisk i foreldelsessammenheng. Et avledet krav følger skyldnerens foreldelsesfrist og utgangspunktet etter fl. § 2, jf. § 3 om «tidligst rett til oppfyllelse». Et selvstendig krav utløser ny foreldelsesfrist fra konkursåpning, da boet får «nødvendig kunnskap om skaden og den ansvarlig», jf. fl. § 9. Forskjellen kan avgjøre om boet får hundretusener eller millioner i utbytte, og er derfor av praktisk og økonomisk betydning. Spørsmålet er likevel ikke begrenset til foreldelse. Skillet har også betydning for erstatningsutmålingen; om det det er selskapets eller kreditorfellesskapets tap som skal legges til grunn.[67] Det stiller også spørsmålet om hvilken interesse som vernes av ansvarsregelen overhodet.

## 3.2 Rettspraksis – den kronologiske utviklingen

### 3.2.1 Rt-2007-220 (Sedal)

Rt-2007-220 (Sedal) omhandlet anken til konkursboet til Kristiansand Dataopplæring AS i saken mot revisor Jan Erik Sedal, Sedal Revisjon & Rådgivning AS og If Skadeforsikring

[62] Jf. deknl. § 2-2.
[63] Jf. bl.a. HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 56.
[64] Asl. § 17-1, §§ 3-7 og 3-8.
[65] Asl. § 2-19.
[66] Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven – strl.) § 407.
[67] Jf. bl.a. HR-2025-1841-A (Garderobemannen).

NUF. Sedal var revisor i Kristiansand Dataopplæring AS, og avga erklæring til Foretaksregisteret om at aksjekapitalen i selskapet var innbetalt kontant til selskapet, jf. aksjeloven § 2-18 (2). Aksjekapitalen var imidlertid ikke innbetalt. Konkursboet hevdet at revisoren var ansvarlig etter asl. § 2-19 (1) for det som måtte mangle av aksjekapitalen, som i dette tilfellet var hele kapitalen på 500 000 kroner. Lagmannsretten kom til at kravet var foreldet.

Av aksjeloven § 2-18 (2) fremgår det:

«Før selskapet meldes til Foretaksregisteret skal aksjeinnskudd være ytet fullt ut. [...] *I meldingen til Foretaksregisteret skal det opplyses om at selskapet har mottatt aksjeinnskuddene*. *Dette skal bekreftes av revisor*. [...]»[68]

Av aksjeloven § 2-19 (1) fremgår det:

«Styrets medlemmer og den som har avgitt bekreftelse etter *§ 2-18* annet ledd, er *solidarisk ansvarlig* for det som måtte *mangle* av aksjeinnskudd som i meldingen til Foretaksregisteret er oppgitt og bekreftet innbetalt eller gjort opp på annen måte. Dette gjelder selv om det ikke er voldt skade.»[69]

Om asl. § 2-19 understreker Høyesterett i Rt-2007-220 (Sedal) at den er av særegen karakter; revisor får et selvstendig, solidarisk ansvar.[70] Om omfanget av ansvaret fremholder førstvoterende at det er angitt som en differanse mellom to størrelser, nemlig den innmeldte og bekreftede aksjekapital, og den aksjekapital som faktisk ble stilt til rådighet for selskapet.[71] Erstatningskravet er herunder beregnet ut fra denne sammenligningen.

Spørsmålet for Høyesterett var om foreldelsesfristen for kravet skulle beregnes ut fra selskapets ståsted, med det resultat at kravet var foreldet etter fl. § 3, eller fra boets ståsted, med det resultat at kravet ikke var foreldet fordi boet først fikk kunnskap ved konkursåpning, jf. fl. § 9.

Høyesterett ga konkursboet medhold. I avsnitt 46 la førstvoterende til grunn at asl. § 2-19 er gitt med hovedformål å beskytte aksjekapitalen, og at det er «av hensyn til kreditorene.»[72]

[68] Egne kursiveringer.
[69] Egne kursiveringer.
[70] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 32.
[71] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 33.
[72] Jf. Ot.prp. nr. 36 (1993–1994) s. 45.

Dette er grunnlaget for at § 2-19 innebærer «en skjerpelse av ansvarsreglene.»[73] Førstvoterende understreker at formålet vil ikke bli ivaretatt i samme grad, dersom kreditorene i en slik situasjon skulle vært henvist til å tre inn i det som var selskapets krav etter § 2-19.[74] I avsnitt 47 åpnet Høyesterett for at boet kan fremme kravet på selvstendig basis, fordi «selskapets interesser ikke har kunnet bli ivaretatt.»

Førstvoterende la hovedvekt på to forhold. For det første at ansvaret etter asl. § 2-19 har et garantipreg. Dette innebærer at revisor innestår for at aksjekapitalen er innbetalt, og kravet oppstår dersom aksjekapitalen ikke samsvarer med det garanterte. Ansvarsnormen er objektiv og knytter seg direkte opp mot det faktiske forholdet. For det andre at kravsgrunnlaget primært verner kreditorfellesskapet. Hele poenget med å kreve innbetaling bekreftet av revisor, er å gi kreditorene et reelt dekningsobjekt i aksjekapitalen.[75]

Dissensen i Sedal er særlig interessant for denne oppgaven. Den dissenterende dommer var uenig med flertallet om at kravet ikke var foreldet. I avsnitt 57 formulerte han skillet slik:

«Det springende punkt ved vurderingen av foreldelsesspørsmålet er om boets krav er avledet av selskapets krav, jf. dekningsloven § 2-2, eller om kravet – slik førstvoterende legger til grunn – må kunne fremmes av boet på selvstendig basis, med andre ord er et selvstendig krav på boets hånd som foreldes uavhengig av selskapets krav.»

Dissensdommerens analytiske bidrag er altså en klar formulering av den rettslige strukturen: enten er kravet avledet og overtatt med alle innsigelser, eller så er det selvstendig og frittstående fra skyldnerens rettsposisjon. Det er dette skillet som senere høyesterettspraksis bygger på.

Sedal etablerer således to ting som blir bærende i videre praksis. For det første at det finnes et unntak fra utgangspunktet om avledet krav. Unntaket er ikke uttrykkelig lovforankret, men domstolskapt på grunnlag av en samlet vurdering. For det andre at denne vurderingen særlig ser på ansvarsnormens karakter og den vernede interessen. Et garantipreget ansvar som primært verner kreditorene, kan gi grunnlag for et selvstendig krav for boet. Hva som skal gjelde for andre typer ansvar, lar Sedal stå åpent.

[73] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 46.
[74] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 46.
[75] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 45, med henvisning til Rt-1993-1399 (Ytternes) s. 1406.

### 3.2.2 Rt-2008-833 (Finance Credit I)

Saken gjaldt spørsmål om foreldelse av krav etter aksjeloven § 17-1 (1) og § 10-9 (2), jf. § 2-19 fra et konkursbo mot et tidligere styremedlem i Finance Credit-konsernet, som kollapset i 2002 i en av norsk næringslivs største konkurssaker.[76] Boet hadde reist krav om erstatning for manglende innbetaling av forhøyelse av aksjekapitalen i desember 1999 etter § 2-19, og styreansvar etter asl. § 17-1. Høyesterett vurderte om de to kravgrunnlagene kunne behandles som samme krav, og besvarte dette bekreftende ved at § 2-19 har en erstatningsrettslig bakgrunn og derfor sterk sammenheng med asl. § 17-1.[77] Den sterke sammenhengen og rettstekniske hensyn talte for at det ikke burde behandles som ulike krav.

Kravet etter § 17-1 var foreldet på selskapets hånd, og boet anførte at det måtte ha et selvstendig krav overfor et styremedlem med egen foreldelsesfrist, slik Høyesterett hadde åpnet for i Sedal bare ett år tidligere.

Av aksjeloven § 17-1 fremgår det:

«(1) Selskapet, aksjeeier eller *andre* kan kreve at daglig leder, styremedlem, medlem av bedriftsforsamlingen, gransker eller aksjeeier *erstatter skade* som de i den nevnte egenskap forsettlig eller uaktsomt har voldt vedkommende.

(2) Selskapet, aksjeeier eller *andre* kan også kreve erstatning av den som forsettlig eller uaktsomt har *medvirket* til skadevolding som nevnt i første ledd. Erstatning kan kreves av medvirkeren selv om skadevolderen ikke kan holdes ansvarlig fordi han eller hun ikke har utvist forsett eller uaktsomhet.»

Bestemmelsen er aksjelovens generelle ansvarsbestemmelse, og er en kodifisering av culpanormen på aksjelovgivningens område.[78]

Spørsmålet var om prinsippet fra Rt-2007-220 (Sedal) om selvstendig krav på ulovfestet grunnlag, også kunne anvendes på krav etter asl. § 17-1. Høyesterett måtte altså ta stilling til

[76] Eivind Thomassen, «Finance Credit-saken» i Store norske leksikon, 26. november 2024, https://snl.no/Finance_Credit-saken, (lest 21. april 2026).
[77] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 61.
[78] Jf. HR-2022-2484-A avsnitt 43; Kristine Alteren Schwenke, *Norsk lovkommentar: Aksjeloven*, note 2654 og 2655, Rettsdata.no (lest 1. mai 2026).

rekkevidden av åpningen i Sedal: Gjaldt den generelt, eller var den begrenset til visse typer ansvar?

Høyesteretts flertall i Rt-2008-833 (Finance Credit I) avviste at asl. § 17-1 kunne gi grunnlag for et selvstendig krav for boet på ulovfestet grunnlag. Førstvoterende uttalte i avsnitt 73 at dersom boet skal ha et selvstendig krav etter ansvaret i § 17-1 «ville det omfatte en rekke situasjoner som det er vanskelig å ha full oversikt over». Retten viste til at dette i tilfelle ville kreve lovgivning der ulike hensyn avveies og eventuelle løsninger nyanseres.[79]

Begrunnelsen er sammensatt, men kan reduseres til tre hovedmomenter:

For det første at ansvarsnormen i § 17-1 er en culpanorm.[80] Culpaansvaret forutsetter en sammensatt og skjønnsmessig vurdering av styremedlemmets handlemåte opp mot det som kan forventes.[81] Dette er vesensforskjellig fra det garantipregede ansvaret i § 2-19, hvor ansvarsgrunnlaget er knyttet til et konkret faktum og handlingsnorm.

For det andre at § 17-1 primært verner selskapets interesser.[82] Culpaansvaret treffer uaktsomhet mot selskapet, og kreditorene er bare indirekte beskyttet gjennom selskapets dekningsobjekt.[83]

For det tredje en systembetraktning om at fristforlengelsen ved foreldelse av boets selvstendige krav på culpagrunnlag kan utgjøre 20 år mot 10 år på selskapets hånd. Førstvoterende legger til «Det kan bli tale om ansvar for handlinger som ligger langt bak i tid.»[84] Dette er en betydelig forskjell som gjør seg sterkere gjeldende ved culpa enn ved det garantipregede ansvaret etter § 2-19.[85]

Finance Credit I tilføyer således to elementer til analysen. Betraktningene som legges til grunn her, bekreftes og utdypes i HR-2019-1073-A (Marine Subsea).

[79] Se Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72.
[80] Se Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 73.
[81] Jf. Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 73.
[82] Magnus Aarbakke mfl., *Aksjeloven: Kommentarutgave*, § 17-1. Erstatningsansvar., Juridika.no, (lest 1. mai 2026).
[83] Magnus Aarbakke mfl., *Aksjeloven: Kommentarutgave*, § 17-1. Erstatningsansvar., Juridika.no, (lest 1. mai 2026).
[84] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 80.
[85] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 80.

### 3.2.3 HR-2019-1073-A (Marine Subsea)

Saken gjelder i all hovedsak krav etter aksjeloven § 3-8 (3), jf. § 3-7 (2). Daglig leder i Marine Subsea AS hadde inngått en rekke avtaler som var ugyldige etter asl. § 3-8. Boet ønsket å gjøre gjeldende tilbakeføringskrav mot daglig leder etter asl. § 3-7 (2). Utfordringen var at kravet allerede var foreldet på selskapets hånd.

Før lovendring av 1. januar 2020 hadde asl. § 3-8 (3) følgende ordlyd:

«Oppfyllelse i henhold til avtale som ikke binder selskapet, skal tilbakeføres. § 3-7 annet ledd gjelder tilsvarende.»[86]

Den samme ordlyden finner vi i dagens asl. § 3-8 (5) annet og tredje punktum, som angir virkningen av første punktum, hvor det fremgår: «Avtale inngått i strid med første ledd er ikke bindende for selskapet om selskapet godtgjør at medkontrahenten forsto eller burde ha forstått at styret ikke har godkjent avtalen.»[87] I oppgaven legger jeg til grunn bestemmelsen slik den var før endringen i 2020, og viser dermed til «asl. § 3-8 (3)». Asl. § 3-7 (2) er den samme i dag som ved dommens slutning.

Høyesterett legger til grunn at oppfyllelse av en avtale som ikke er bindende for selskapet etter § 3-8 «likestilles altså med ulovlig utdeling og utløser plikt til tilbakeføring til selskapet.»[88] Utgangspunktet er at tilbakesøkingskrav tilhører aksjeselskapet, og at foreldelsesfristen for slike krav er på tre år fra den dag selskapet hadde rett til å kreve oppfyllelse.[89]

Spørsmålet i saken var om konkursboet kunne gjøre gjeldende et slikt krav mot daglig leder i en situasjon der kravet var foreldet på selskapets hånd.[90] Boet argumenterte for at reglene i § 3-8 er gitt for å beskytte selskapskapitalen til vern for kreditorene.[91] Ettersom interessefellesskapet ikke har kunnet bli ivaretatt, bør boet derfor kunne fremme et

[86] Bestemmelsen ble endret ved lov 6. desember 2019 nr. 77 om endringer i aksjelovgivningen mv. (langsiktig eierskap i noterte selskaper mv.).
[87] Magnus Aarbakke mfl., *Aksjeloven: Kommentarutgave*, § 3-8. Avtaler med aksjeeiere eller medlemmer av selskapets ledelse mv., Juridika.no, (lest 1. mai 2026).
[88] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 49.
[89] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 50, jf. Rt-1998-1042 (Stormbull) s. 1058, med henvisning til fl. § 2, jf. § 3.
[90] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 1.
[91] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 25.

selvstendig krav med egen foreldelsesfrist, på samme måte som etter asl. § 2-19 i Rt-2007-220 (Sedal).[92]

Høyesterett avviste dette og opprettholdt utgangspunktet om avledede krav. Begrunnelsen kan oppsummeres i tre hovedpunkter:

For det første det klassiske utgangspunktet om at boet overtar skyldnerens krav i den stand de er på konkursåpningstidspunktet, jf. deknl. § 2-2. Boet fremmer i utgangspunktet krav som er avledet av selskapet, og foreldelseslovens positivrettslige karakter virker begrensende for adgangen til å fravike utgangspunktet og tillegge en utvidet foreldelsesfrist for boet på ulovfestet grunnlag.[93]

For det andre at unntaket fra Rt-2007-220 (Sedal) finnes, men er snevert.[94] For at boet skal ha et selvstendig krav, må kravgrunnlaget være av en slik art at boet har en egen, selvstendig interesse som ikke sammenfaller med selskapets.[95] Høyesterett legger seg her på samme linje som Rt-2008-833 (Finance Credit I), om fremholder at asl. § 3-8 er lik culpanormen i asl. § 17-1.[96] Begge bestemmelsene bygger på en sammensatt vurdering og dermed har ulik karakter fra det garantipregede ansvar i asl. § 2-19.[97]

For det tredje er formålet med asl. § 3-7 og § 3-8 å beskytte selskapet, og indirekte kreditorene gjennom selskapets egne krav.[98]

Det mest betydningsfulle elementet i Marine Subsea, og grunnen til at dommen er særlig viktig for denne oppgaven, er at Høyesterett eksplisitt utpeker ansvarsnormens karakter som det sentrale vurderingstemaet. Dette er kjernen i analysen. I avsnitt 83 uttalte førstvoterende:

«I lys av tilnærmingen i Rt-2008-833 Finance Credit I og den utformingen erstatningsregelen i § 3-8 tredje ledd, jf. § 3-7 andre ledd har fått, er mitt syn at *den ansvarsnormen bestemmelsen bygger på, må få sentral betydning for om konkursboet kan gjøre gjeldende et selvstendig krav*.»[99]

[92] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 25.
[93] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 65, jf. Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 79.
[94] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 70.
[95] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 69 og 70.
[96] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 83.
[97] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 84.
[98] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 80.
[99] Egne kursiveringer.

Uttalelsen samler linjene fra Rt-2007-220 (Sedal) og Rt-2008-833 (Finance Credit I) og plasserer ansvarsnormen som hovedvurderingstema. Uttalelsen gir sterkt grunnlag for oppgavens hovedtese.

HR-2019-1073-A (Marine Subsea) nyanserer også betydningen av selskapets passivitet ved å ikke ta tak i kravet. I avsnitt 73 og følgende uttaler førstvoterende at hva slags interesse selskapet har i å kreve ulovlige utdelinger tilbakeført eller å holde medvirkende ansvarlig, kunne ha blitt ivaretatt før foreldelse inntrådte. I avsnitt 76 presiseres det likevel at dette ikke er «avgjørende for om konkursboet har et selvstendig krav i denne saken» hvor det det er usikkert om selskapets interesser kunne blitt ivaretatt tidligere. Det gir uttrykk for at passivitet hos selskapets organer er et støttemoment, ikke et hovedkriterium.

### 3.2.4 HR-2025-1841-A (Garderobemannen)

HR-2025-1841-A (Garderobemannen) gjelder utmåling av erstatningskrav fra et aksjeselskaps konkursbo mot selskapets tidligere styreleder (A), som følge av forsømt plikt til å begjære oppbud.[100] Selskapet ble tatt under konkursbehandling 24. april 2020 etter oppbudsbegjæring fra styrelederen. Tre år senere tok Økokrim ut tiltale mot A for overtredelse av straffeloven § 407, jf. § 410, om unnlatelse av begjæring av oppbud. Grunnlaget var at A skulle ha begjært oppbud senest 1. februar 2019, og at begjæringen i april 2020 kom over ett år for sent. Økokrim fremmet også et sivilt krav på vegne av konkursboet, jf. straffeprosessloven § 427.[101]

A ble dømt til fengsel i straffekravet og til å betale erstatning til konkursboet i det sivile kravet. Tingretten satte erstatningen til 26,5 millioner kroner, beregnet ut fra selskapets driftsunderskudd i perioden mellom rettidig og faktisk oppbud (1. mars 2019 til april 2020). Lagmannsretten kom til at oppbud senest burde vært begjært 1. februar 2019, og la dividendetapet til grunn for utmålingen. Beløpet ble satt til 1,62 millioner kroner, som Høyesterett konstaterer bygger på en regnefeil. Det riktige skulle vært 6,4 millioner.

Spørsmålet for Høyesterett var hvilket utmålingsprinsipp som skal anvendes når kravet reises av selskapets konkursbo. Det vil si om erstatningen skal beregnes ut fra selskapets driftstap i den perioden mellom det tidspunktet oppbud burde vært begjært og det tidspunktet det faktisk

[100] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 2.
[101] Lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven – strpl.) § 427.

ble begjært (tingrettens avgjørelse), eller om den skal fastsettes ut fra differansen i dividende som ville bli utbetalt på de to tidspunktene (lagmannsrettens avgjørelse).[102] Aksjeloven § 17-1 sier ingenting om hvilket utmålingsprinsipp som skal benyttes.[103] Ifølge forarbeidene avgjøres dette etter alminnelige erstatningsrettslige regler.[104] Utgangspunktet for formuesskader fremkommer av skadeserstatningsloven (skl.) § 4-1 om at erstatningen skal «dekke den skadelidtes økonomiske tap.»[105]

Når det i utgangspunktet er selskapet som er skadelidte, vil tapet normalt utgjøre reduksjon i selskapets alminnelige formuesstilling.[106] Spørsmålet for Høyesterett var således om det er anledning til å vike fra utgangspunktet når ansvaret er begrunnet i manglende begjæring av oppbud i tide og selskapet har gått konkurs.[107]

Det analytisk interessante er at dette utmålingsspørsmålet i bunn er det samme som utledes av kravstilhørighetsskillet. Differanselæren forutsetter at det er selskapets tap som erstattes, som i oppgavens sammenheng er et avledet perspektiv. Dividendetapet forutsetter at det er kreditorenes tap som erstattes, som er et selvstendig perspektiv. Det samme skillet som i Rt-2007-220 (Sedal) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea) bestemte foreldelsesspørsmålet, bestemmer her utmålingsspørsmålet.

Avgjørelsen ble truffet med et flertall på 4 – 1. Høyesteretts flertall kom til at utmålingen av konkursboets erstatningskrav skal basere seg på reduksjonen i selskapets alminnelige formuesstilling i perioden mellom det tidspunkt oppbud skulle ha blitt begjært, og konkurstidspunktet.[108] Et slikt resultat tilsier i oppgavens øyemed at kravet er avledet av selskapets, som er i henhold til utgangspunktet etter konkursboets beslagsrett i deknl. § 2-2. Flertallet begrunner denne rettsregelen med at erstatning basert på driftstapet i insolvensperioden vil være i samsvar med differanselæren, og at det er dette tapet som er selskapets.[109]. Et slikt utmålingsprinsipp er i samsvar med regelen som er oppstilt i Rt-2008-

[102] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 2.
[103] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 38.
[104] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 38, med henvisning til Ot.prp. nr. 55 (2005–2006) s. 114.
[105] Lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven – skl.) § 4-1, jf. HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 38.
[106] jf. bl.a. Rt-1993-20 (Sjødal).
[107] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 40.
[108] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 57.
[109] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 50.

833 (Finance Credit I), om at boet ikke kan fremme et selvstendig erstatningskrav mot styreleder når culpa er ansvarsnormen og således selskapets krav.[110]

Mindretallet på én dommer kom til at konkursboets erstatningskrav gjelder et rent formuestap og bygger på at styrelederen rettsstridig har unnlatt å begjære oppbud i tide.[111] Den dissenterende dommer legger til grunn tapsutmålingen basert på HR-2025-1115-A (Rambøll) om konstatering av handlenorm og brudd av denne, og uttaler:

«Det er *bare den som beskyttes av handlenormen*, som kan kreve erstatning, og det er skaden på den interessen som normen tar sikte på å beskytte, som skal kompenseres.»[112]

Han presiserer videre at asl. § 17-1 lovfester det alminnelige culpaansvaret i aksjelovgivningen, som ikke oppstiller en slik handlenorm som det vises til i Rambøll-dommen.[113] Derfor må rettsregelen oppstilles basert på andre rettskilder, blant annet sett ut fra formålet med straffebudet om unnlatelse av begjæring av oppbud. Han viser til forarbeidene i Ot.prp. nr. 22 (2008–2009)[114] om at straffebudet er ment å verne kreditorfellesskapet, på samme måte som de resterende bestemmelsene i straffelovens kapittel om kreditorvern.[115]

Den dissenterende dommer oppstiller således et utmålingsprinsipp basert på kreditorfellesskapets interesse, da dette er hva ansvarsnormen har som formål å beskytte.[116] En slik forståelse er i samsvar med førstvoterende og flertallet i Rt-2007-220 (Sedal), og regelen som er oppstilt i HR-2019-1073-A (Marine Subsea) om ansvarsnormens karakter.

For oppgavens formål er HR-2025-1841-A viktig av to grunner. For det første viser dommen at skillet mellom avledede og selvstendige krav lever i rettsanvendelsen langt utover rene foreldelsesspørsmål; også i utmålingsspørsmål aktualiseres det samme grunnproblemet. For det andre oppstiller oppbudsplikten en gråsone som tester kriteriet fra HR-2019-1073-A (Marine Subsea). Selve plikten har garantipreg ettersom en objektiv handlingsplikt er brutt, men ansvarsnormen for erstatningskravet er asl. § 17-1, som er culpabasert.

## 3.3 Kriteriene for skillet

[110] Jf. asl. § 17-1.
[111] Se HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 65.
[112] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 67, egne kursiveringer.
[113] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 68 flg.
[114] Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) s. 352.
[115] Straffeloven kapittel 31.
[116] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 70.

Gjennomgangen i kapittel 3.2 viser at Høyesterett i løpet av de siste 20 årene har bygget opp en sammensatt vurdering om skillet. I det følgende systematiserer jeg fire kriterier som har festet seg i rettspraksis, og viser hvor de ble formulert og hvilken vekt Høyesterett gir dem.

### 3.3.1 Ansvarsnormens karakter – hovedkriteriet

Det bærende kriteriet som Rt-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 83 eksplisitt løfter frem, er ansvarsnormens karakter. Høyesterett skiller mellom garantipregede ansvar og culpabaserte ansvar. Kriteriet ligger implisitt allerede i Rt-2007-220 (Sedal), hvor et garantipreg i § 2-19 utløser selvstendig krav, og bekreftes i Rt-2008-833 (Finance Credit I), hvor culpa i § 17-1 ikke gir grunnlag, før det formuleres som bærende vurderingstema i Marine Subsea.[117]

Logikken bak kriteriet er at et garantipreget ansvar i seg selv kan forstås å romme et kreditorvernsformål. Den som innestår for et bestemt resultat i selskapets levetid, innestår nettopp for at kreditorene skal kunne stole på at dette resultatet er korrekt.[118] Ansvarsnormen peker derfor «utover» selskapet. Ved culpaansvar er ansvarsvurderingen rettet innover, nemlig mot hva den ansvarlige burde ha forstått overfor selskapet. Kreditorene vernes her bare indirekte, gjennom selskapets dekningsobjekt.[119]

Kriteriet er ikke binært. I HR-2025-1841-A (Garderobemannen) viser det seg at det finnes ansvarsregler med både garantipreg og culpaelementer, særlig når en objektiv handlingsplikt, slik som oppbudsplikten, skal bekrefte en erstatningsbetraktning som krever skyldvurdering. Dommen illustrerer nødvendigheten av lovgiveravklaring, og er grunnen til at oppbudsplikten behandles som eget mellomtilfelle i kapittel 4.3.

### 3.3.2 Den vernede interessen

Et annet kriterium som kommer tydelig frem i Rt-2007-220 (Sedal) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea), er hvilken interesse kravsgrunnlaget verner. Verner regelen primært kreditorfellesskapet, taler det for selvstendig krav. Verner regelen primært selskapet, taler det mot selvstendig krav.

Kriteriet henger tett sammen med ansvarsnormens karakter, men er ikke identisk med det. Ansvarsnormens karakter ser på hva slags norm regelen er bygget rundt, mens den vernede

[117] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 83.
[118] NOU 2016: 22 s. 170–171.
[119] Rt-1993-1399 (Ytternes) s. 1404.

interessen ser på hvem regelen er skrevet for. Marine Subsea viser at disse kriteriene ofte trekker i samme retning, hvor både § 3-7 og § 3-8 har sammensatt ansvarsnorm og er primært selskapsrettet. Det kan likevel tenkes bestemmelser der hvor interessen som vernes er delt, og det ikke er klart hva som er det primære formålet. I slike tilfeller vil ansvarsnormens karakter være det overordnede og styrende kriteriet, jf. Marine Subsea avsnitt 83.

### 3.3.3 Selskapets passivitet

Et tredje og støttende kriterium er om selskapets organer har hatt reell mulighet til å ivareta selskapets interesser før konkursen.[120] I Rt-2007-220 (Sedal) var det tillagt vekt at selskapets organer hadde vært i en interessekonflikt som gjorde at kravet ikke kunne forfølges. I HR-2019-1073-A (Marine Subsea) bekrefter Høyesterett at passivitet er relevant, men nyanserer at det ikke er «et avgjørende spørsmål».[121] Kriteriet kan forsterke en konklusjon som allerede følger av ansvarsnormens karakter og den vernede interessen, men det kan ikke alene begrunne et selvstendig krav.

### 3.3.4 Systembetraktninger og foreldelseslovens positivrettslige karakter

Et fjerde kriterium er systemhensynet. Foreldelsesloven er utpreget positivrettslig, og Høyesterett har gjentatte ganger fremhevet at det skal mye til for å fravike den.[122] Dette kriteriet taler som hovedregel mot å anerkjenne selvstendige krav på ulovfestet grunnlag og gjør hele unntaket fra Rt-2007-220 (Sedal) snevert.

Systemargumentet har også en institusjonell dimensjon. Høyesterett har i Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72 og HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 85 gjentatt at det er en lovgiveroppgave å avgjøre om boet bør ha et selvstendig krav ved culpaansvar. Dette gjør kriteriet særlig vektig ved sammensatte ansvarsvurderinger. Det betyr at selv om ansvarsnormen skulle tilsi selvstendig krav, stenger systembetraktningen for at domstolene alene skal gjøre unntaket bredere.

## 3.4 Rettsregelen slik den kan formuleres etter gjeldende rett

[120] Jf. bl.a. Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 47 og Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72.
[121] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 73.
[122] Jf. dissensen i Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 64, flertallet i Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 68. Se også HR-2023-877-A avsnitt 42 og HR-2023-1637-A avsnitt 39 for tilsvarende uttalelser om andre fristregler i foreldelsesloven.

På grunnlag av gjennomgangen i kapittel 3.2 og systematiseringen i 3.3, kan rettsregelen formuleres slik:

*Utgangspunktet er at konkursboet overtar skyldnerens krav avledet, og møter de samme innsigelser som kunne vært gjort gjeldende mot skyldneren. Unntaksvis kan boet gjøre gjeldende et selvstendig krav med egen rettsposisjon. Det sentrale vurderingstemaet er ansvarsnormens karakter: Der ansvaret er garantipreget og primært verner kreditorfellesskapet, kan selvstendig krav anerkjennes. Der ansvaret bygger på en sammensatt culpavurdering og primært verner selskapet, er utgangspunktet det avledede kravet, og selvstendighet forutsetter lovhjemmel. Kriteriet suppleres av passivitet- og systembetraktninger.*

Regelen har praktisk betydning både i foreldelsesspørsmål og i spørsmål ved utmåling av et erstatningskrav. Som påpekt i 1.2 har skillet mellom selvstendige og avledede krav direkte økonomiske konsekvenser for boet. En klarlegging av hvilke vilkår som må oppfylles for å gi boet adgang til å fremme et selvstendig krav, er derfor viktig for boets arbeid med fordeling av mest mulig utbytte til kreditorfellesskapet.

Regelen er en rettsdogmatisk syntese, ikke et uttrykkelig lovfestet vilkår. Som vi skal se i kapittel 4, gir den klare svar ved de to ytterpunktene om rene garantiansvar og rene culpaansvar, men svikter delvis i mellomtilfellene, hvor lovgiveravklaring fortsatt savnes.

# 4 Anvendelse av regelen på ulike ansvarsnormer

## 4.1 Garantipregede ansvar

### 4.1.1 Asl. § 2-19 – klassifisering og rettsfølge

Revisors ansvar etter asl. § 2-19 (1), jf. § 2-18 (2) for det som måtte mangle av aksjekapitalen, er det klareste tilfellet av garantipreget ansvar. Normen er objektiv, knyttet til revisorbekreftelsen, og kravsgrunnlaget tjener i første rekke kreditorfellesskapets dekningsinteresse.[123] Før endring av asl. § 2-19 i 2017, var «revisor» uttrykkelig nevnt som den rette til å avgi bekreftelse etter asl. § 2-18 (2).[124] I dagens aksjelov er «revisor» byttet ut med «den som har avgitt bekreftelse».[125] Formålet med endringen var å utvide kretsen av personer som kan bekrefte at aksjeinnskuddet er mottatt.[126] I utredningen til lovendringen, uttrykte utvalget at minimumsinnskuddet på 30.000 kroner ved stiftelse av aksjeselskaper i mange tilfeller vil stå i et uforholdsmessig forhold til kostnaden av å innhente en uavhengig bekreftelse, for eksempel fra revisor.[127] Utvalget foreslo i stedet at ved innskudd som overstiger 100.000 kroner, vil en videreføring av gjeldende rett om bekreftelse av mottatt aksjeinnskudd være hensiktsmessig.[128] Som følge av endringen, vil revisors ansvar etter asl. § 2-19 ha begrenset praktisk betydning i dag, sammenlignet med forholdet etter Rt-2007-220 (Sedal).

Revisors ansvar er likevel ikke utelukket som følge av lovendringen. Ved bekreftelse av kapitalforhøyelse etter asl. § 10-9 (2), jf. § 2-19, er det ikke gitt tilsvarende lempinger, ettersom det kan åpne for omgåelsesmuligheter.[129] Ansvarsbestemmelsen for revisorer er derfor fortsatt relevant, til tross for utvidelsen av hvem som kan bekrefte aksjeinnskuddet. Høyesterett gir i Rt-2007-220 (Sedal) klart grunnlag for å anerkjenne selvstendig krav, som går ut på at boet kan gjøre kravet gjeldende etter konkursåpning med en ny foreldelsesfrist etter fl. § 9, selv om det er foreldet på selskapets hånd.

[123] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 32.
[124] Bestemmelsen ble endret ved lov 16. juni 2017 nr. 71 om endringer i aksjelovgivningen mv. (modernisering og forenkling).
[125] Asl. § 2-19 (1) første punktum.
[126] NOU 2016: 22 s. 170–171, jf. s. 175.
[127] NOU 2016: 22 s. 170–171.
[128] NOU 2016: 22 s. 171.
[129] NOU 2016: 22 s. 176–177.

Ansvaret er ikke betinget av skyld.[130] Høyesterett presiserer i Rt-2009-1032 (Finance Credit II) avsnitt 42 at ansvaret etter asl. § 2-19 er «spesielt», fordi det stilles verken krav om at vedkommende er å bebreide, eller om at selskapet er påført tap. Bestemmelsen er etter Høyesterett ikke «noen vanlig erstatningsregel», men pålegger et strengt garantiansvar for innmeldte og bekreftede aksjeinnskudd som etter forholdene også kan gjelde betydelige beløp.[131]

At bestemmelsen ikke oppstiller noe vilkår om at selskapet må ha lidt et tap, taler for å tillegge ansvarsnormen avgjørende vekt og underbygger dens stilling som hovedkriterium ved sondringen mellom selvstendige og avledede krav. Når det ikke er selskapets tap som skal erstattes, foreligger det heller intet tap som konkursboet har behov for å ivareta eller hensynta. Det dreier seg således ikke om et ansvar som utelukkende kan gjøres gjeldende av selskapet, eller som er betinget av selskapets stilling. Det strenge garantiansvaret må videre ses i sammenheng med at det kreves en bekreftelse fra revisor, og at vurderingen av om ansvaret inntrer ikke beror på skjønnsmessige avveininger.[132] Revisor har enten bekreftet det innbetalte beløpet korrekt, eller så har han ikke gjort det. Samlet sett fremstår det klart at ansvaret etter asl. § 2-19 er av slik karakter at det verken er forbeholdt selskapet å gjøre gjeldende eller avledet av selskapets krav for konkursboet.

**Den vernede interessen**

Asl. § 2-19 skal klart tjene til å sikre kreditorenes interesser. Dette bekreftes i forarbeidene fra 1992 til aksjeloven:

«Det begrensede ansvar i aksjeselskaper innebærer at det må fastsettes *regler som ivaretar kreditorenes interesser* i at aksjekapitalen virkelig blir innbetalt til selskapet og i at aksjeeiernes råderett over selskapets kapital til selskapsfremmede formål begrenses. En stor del av aksjelovens regler har dette som siktemål.»[133]

Det fremstår som utvilsomt at asl. § 2-19 har som sitt primære formål å ivareta kreditorenes interesser i at aksjekapitalen faktisk blir innbetalt, og at dette også gjelder ved kapitalforhøyelse, jf. asl. § 10-9, jf. § 2-19.[134] Det fremgår av bestemmelsens formål og

[130] Asl. § 2-19 (1) siste punktum.
[131] Rt-2009-1032 (Finance Credit II) avsnitt 42.
[132] Jf. HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 84.
[133] NOU 1992: 29 s. 37, egne kursiveringer.
[134] Jf. Rt-2009-1032 (Finance Credit II) avsnitt 45.

interessevernet, at kreditorene ikke selv har mulighet til å verifisere om aksjekapitalen faktisk er innbetalt; de er henvist til å innrette seg etter den bekreftelsen som er registrert i Foretaksregisteret.[135] Dette underbygger at vernets objekt er kreditorfellesskapets tillit til registrerte opplysninger.

Denne forståelsen av asl. § 2-19 som primært en kreditorvernregel har historisk forankring. Allerede i Rt-1993-1399 (Ytternes), som gjaldt revisors uriktige bekreftelse av aksjekapital etter dagjeldende asl. § 15-2 jf. § 15-1[136], fremholdt Høyesterett at «hovedformålet med revisorbekreftelsen er å beskytte selskapskreditorenes interesser».[137] Ytternes-dommen klassifiserte riktignok fortsatt kravet som selskapets, uten å løfte konsekvensen til et selvstendig krav for boet. Det konseptuelle steget tok Rt-2007-220 (Sedal) først nesten fjorten år senere. Likevel etablerer Ytternes premisset om at kreditorvern er bestemmelsens kjerneformål, som er et premiss som bærer hele unntakslæren i dagens rettsregel.

Regelen i § 2-19 innebærer således en skjerpet beskyttelse av kreditorhensynet, som er et bærende element i vurderingen i Rt-2007-220 (Sedal), og gir støtte til hovedkriteriet om ansvarsnormens karakter. Når asl. § 2-19 direkte verner kreditorens interesse i at aksjekapitalen er innbetalt, taler dette med tyngde for at kravet er selvstendig, og ikke behøver å være avledet av selskapets posisjon.

**Passivitet**

I Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 47 talte selskapets passivitet ved ivaretakelsen av egne interesser, for at boet kan gis et selvstendig krav. Den manglende handlekraft ved revisors feilinnmelding er et klassisk eksempel på at formålet med kravsgrunnlaget og reelle hensyn kan åpne for et unntak fra utgangspunktet om avlede krav.[138] Momentet tillegges derimot ikke selvstendig vekt, men opptrer som et støtteargument for ansvarsnormens karakter og den vernede interessen.

**Systembetraktninger**

Det sentrale spørsmålet i Rt-2007-220 (Sedal) var fastleggelsen av foreldelsesfristens utgangspunkt. Det er dette rettsforholdet som volder særlig tvil ved hvor stor rett boet skal få

[135] Asl. § 2-19 (1), jf. § 2-18 (2).
[136] Lov 4. juni 1976 nr. 59 om aksjeselskaper (aksjeloven – asl.) § 15-1, endret ved lov nr. 44/1997 § 17-1.
[137] Rt-1993-1399 (Ytternes) s. 1406.
[138] Jf. bl.a. HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 69.

sammenlignet med konkursdebitor. I saken førte det selvstendige kravet for boet utenfor kontraktsforhold til en utvidet foreldelsesfrist på tre år, etter fl. § 9. Forskjellen for avledede og selvstendige krav er nemlig foreldelsesfristens utgangspunkt. Utenfor kontraktsforhold vil fristen for boet begynne tidligst ved konkursåpning, i henhold til flertallets uttalelser i Sedal.[139] At flertallet gir denne retten medhold for krav etter asl. § 2-19, går i utgangspunktet mot intensjonen bak fl. § 9. Bestemmelsen gjelder foreldelse av erstatningskrav, og krav etter asl. § 2-19 er normalt sett ikke erstatningskrav.[140] Dette vil kunne tale for at boet får en større rett enn konkursskyldneren hadde før konkursåpning. Flertallet har i dommen gitt denne begrensningen lite betydning, og har valgt å legge avgjørende vekt på boets interesse i å få kravet avgjort. Dette har ført til en viss utvidelse av rekkevidden til asl. § 2-19 og fl. § 9, som i senere praksis har blitt referert til som en «ulovfestet adgang» for boet å fremme et selvstendig krav.[141]

**Oppsummert**

Det Rt-2007-220 (Sedal) gir uttrykk for, er at alle fire kriterier trekker i samme retning. Det at ansvarsnormen er garantipreget og interessen som vernes er kreditorenes, har blitt gitt størst betydning, hvor passiviteten støtter det hele. Hvor langt et garantipreg rekker, er ikke noe dommen stiller spørsmål ved. Systemhensynet svekker flertallets argumentasjon, noe som kan tyde på at forholdet krever lovgiveravklaring.

## 4.2 Culpabaserte ansvar

### 4.2.1 Asl. § 17-1 – klassifisering og rettsfølge

Styreansvaret etter asl. § 17-1 er hovedbestemmelsen for culpaansvar mot styret og daglig leder, og anses som aksjelovens generelle ansvarsbestemmelse.[142] I Rt-2008-833 (Finance Credit I) avviser Høyesterett selvstendig krav for boet på ulovfestet grunnlag som følge av ansvarsnormens karakter, og Rt-2019-1073-A (Marine Subsea) bekrefter linjen. Rettsfølgen er dermed klar: Erstatningskrav etter asl. § 17-1 er kun avledet, og boet overtar det med skyldnerens foreldelsesfrist.[143]

[139] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 49.
[140] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 48.
[141] Jf. Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72 og HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 77.
[142] Kristine Alteren Schwenke, *Norsk lovkommentar: Aksjeloven*, note 2654, Rettsdata.no (lest 22. april 2026).
[143] Jf. fl. § 3, jf. § 2.

**Den vernede interessen**

At et krav basert på culpa som ansvarsnorm er direkte avledet av selskapets eget krav, og at en selvstendig rett for boet vil stride mot hovedregelen om beslagsrett i dekningsloven § 2-2, tillegges ingen selvstendig vekt i Rt-2008-833 (Finance Credit I). Førstvoterende understreker at boet i flere sammenhenger har større rettigheter enn det debitor har.[144] Denne forståelsen støttes opp av faglitteratur hvor det presiseres:

«[...] formuleringa om at kreditor ikkje får større rett enn debitor i si generelle form [kan] føre til ei alvorlegare misforståing: Ein overser at formuleringa ikkje er treffande i suksesjonstilfella. Her vil nettopp rettsvernreglane (og omstøytingsreglane) kunne føre til at kreditorane B får større rett enn debitor A hadde.»[145]

Også i hjemmelmannskonflikt er det ikke unntaksfritt at kreditorene ikke får større rett enn debitor selv.[146] Synspunktet støtter at kravet er avledet av selskapets, ettersom det taler for at det bør være tilstrekkelig for boet å kunne fremme kravet basert på de rettighetene skyldneren hadde.

**Passivitet**

Momentet fra Rt-2007-220 (Sedal) om at selskapets interesser i det konkrete tilfellet ikke har latt seg ivareta, ble ansett styrende for boets adgang til å fremme et selvstendig krav etter asl. § 2-19.[147] Det samme momentet behandles også opp i Rt-2008-833 (Finance Credit I), hvor flertallet sluttet seg til at saken kunne sammenlignes med Sedal, men tilla momentet vesentlig mindre vekt.[148] I Finance Credit I brukes det anført som et argument at styret og generalforsamlingen besto av samme personkrets, og disse personene selv hadde vært involvert i de handlingene kravet sprang ut av.[149] Saksforholdet var således tydelig preget av en interessekonflikt, noe som med tyngde taler for at det også her forelå et sterkt behov for at boet kunne fremme et selvstendig krav. At flertallet i Finance Credit I fravek dette sentrale momentet, til tross for at saksforholdet ellers fremstod sammenlignbart med Sedal, taler for at

[144] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 76.
[145] Borgar Høgetveit Berg, *Beslagsretten*, Universitetsforlaget 2021, s. 34.
[146] Borgar Høgetveit Berg, *Beslagsretten*, Universitetsforlaget 2021, s. 33.
[147] Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 46 og 47.
[148] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72, jf. Rt-2007-220 (Sedal) avsnitt 47.
[149] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72.

momentet ikke alene kan være avgjørende for spørsmålet om å oppstille en ulovfestet adgang for boet til å fremme et selvstendig krav.

**Systembetraktninger**

Flertallet i Rt-2008-833 (Finance Credit I) trekker imidlertid grensen ved spørsmålet om en slik adgang kan oppstilles på ulovfestet grunnlag.[150] Foreldelseslovens positivrettslige karakter, er et argument som flertallet tillegger særlig vekt på i avgjørelsen, og dette understøtter dissensen i Rt-2007-220 (Sedal).[151]

Flertallet fremhever at det er vanskelig å ha oversikt over de situasjonene som rammes av asl. § 17-1, hvilket gjør det komplisert å oppstille en selvstendig adgang for boet.[152] Bestemmelsens vide nedslagsfelt gjør at en ulovfestet rett ikke uten videre lar seg innfortolke. Det kan likevel hevdes at bestemmelsens vide rekkevidde snarere taler for en slik innfortolkning, nettopp fordi asl. § 17-1 favner ulike ansvarssituasjoner, kan det være nærliggende å lese bestemmelsen slik at den også gir rom for boets selvstendige krav.

Rettsposisjonen er praktisk viktig, men rettspolitisk omstridt. Det er nettopp ved styreansvar etter asl. § 17-1 at bobehandlingen typisk vil ha størst tap å gjenopprette, og hvor selskapsorganenes passivitet ofte fremstår som åpenbar. Som flertallet understreker i Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72, kan dette imidlertid ikke alene begrunne et utvidet unntak; en slik utvidelse må anses som en lovgiveroppgave.

### 4.2.2 Asl. § 3-7 og § 3-8 – klassifisering og rettsfølge

I HR-2019-1073-A (Marine Subsea) fremholdt Høyesterett at tilnærmingen i Rt-2008-833 (Finance Credit I), sammenholdt med den utformingen erstatningsregelen i asl. § 3-8 (3), jf. § 3-7 (2) har fått, må få «sentral betydning for om konkursboet kan gjøre gjeldende et selvstendig krav».[153] Det avgjørende moment i denne vurderingen er etter Høyesteretts syn ansvarsnormen som bestemmelsen bygger på.

Ansvarsnormen ble i avgjørelsen plassert i samme kategori som asl. § 17-1, ettersom medvirkningsansvaret etter asl. § 3-7 (2) forutsetter at medvirkeren «forsto eller burde ha

[150] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72.
[151] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 87.
[152] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 73.
[153] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 83.

forstått at utdelingen er ulovlig».[154] Vurderingen etter bestemmelsen krever en sammensatt skjønnsmessig vurdering, som kan reise en rekke bevisspørsmål. Selv om asl. § 3-8 langt på vei er en kreditorvernregel, plasserer den materielle ansvarsregelen kravet hos selskapet.[155]

Mens asl. § 3-7 (2) bygger på en culpabasert ansvarsnorm, etablerer asl. § 2-19 et rent objektivt garantiansvar uten skyldkrav. Det er nettopp skyldelementet som gjør at ansvarsnormen etter asl. § 3-8 (3), jf. § 3-7 (2) faller i samme kategori som asl. § 17-1. Når ansvaret beror på en culpavurdering knyttet til den enkeltes forståelse av selskapets disposisjoner, må aktsomhetsvurderingen som regel ta hensyn til selskapets egne beslutninger, samtykker eller passivitet. Kravet blir i realiteten betinget av selskapets forhold, og det er derfor selskapet selv som har de beste forutsetninger for å føre bevis og prosedere saken. Et avledet krav er derfor en naturlig konsekvens av ansvarsnormens karakter.

Kravet etter asl. § 3-8 (3), jf. § 3-7 (2), forutsetter dessuten at selskapet har lidt et tap som skal gjenopprettes. Dette står i sterk kontrast til asl. § 2-19, hvor det ikke stilles krav om tap. Tapselementet ved ansvarsregelen er en sentral grunn til at kravet kun kan fremmes avledet; det er selskapet som rettighetshaver til erstatningen. Rettsfølgen er således avledet krav, og skyldnerens foreldelsesfrist gjelder også for boet. Dette står i kontrast til § 2-19, hvor verken culpa eller tap inngår i ansvarsnormen, og hvor konkursboet derfor må kunne fremme et selvstendig krav.

**Den vernede interessen**

Usikkerhetsmomentene som ansvarsnormen bringer med seg, leder i HR-2019-1073-A (Marine Subsea) til at boet ikke gis grunnlag for å fremme et selvstendig krav. Momentene som trekkes opp i Rt-2008-833 (Finance Credit I) og Marine Subsea kan ved første øyekast synes å stå i spenning med det interessevernet Rt-2007-220 (Sedal) oppstiller. I Sedal fremholdes det at formålet med asl. § 2-19 om å beskytte kreditorfellesskapet, bare ville bli ivaretatt i begrenset omfang dersom boet ikke kunne fremmet et selvstendig krav. Tilsvarende erkjenner Høyesterett i Marine Subsea at også asl. § 3-8 ivaretar selskapskreditorenes interesser.[156] Likevel uttaler retten i avsnitt 81 at hva som er hovedformålet med kravsgrunnlaget «[ikke] er avgjørende for om konkursboet har et selvstendig krav i saken».[157]

[154] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 84.
[155] Jf. asl. § 3-8 (3), jf. § 3-7 (2).
[156] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 80.
[157] Jf. HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 81 og 82, med henvisning til Rt-2008-833 (Finance Credit I).

I tilfeller hvor culpaelementet er fremtredende, må hovedformålet bak bestemmelsen således vike for ansvarsnormens karakter.

Dette resonnementet styrker imidlertid det motsatte utfallet for § 2-19; når ansvarsnormen der er objektiv og tapsuavhengig, finnes det ingen culpavurdering som kan trumfe det kreditorvernet bestemmelsen er ment å sikre. Tvert imot peker både ansvarsnormens karakter og bestemmelsens formål i samme retning om at boet må kunne fremme et selvstendig krav.

**Passivitet**

På samme måte som i Rt-2007-220 (Sedal) og Rt-2008-833 (Finance Credit I), trekkes momentet om at selskapets interesser ikke har kunne blitt ivaretatt som et vurderingstema i HR-2019-1073-A (Marine Subsea). Høyesterett formulerer momentet slik:

«*Dersom selskapets interesser ikke har kunnet bli ivaretatt*, kan krav som etter sin art har som hovedformål å verne selskapskreditorenes interesser, gi grunnlag for et selvstendig krav for konkursboet. Dette vil i alle fall kunne gjelde der kravsgrunnlaget har et garantipreg.»[158]

Høyesterett føyer til at «[i] mer *uoversiktlige og sammensatte situasjoner* kommer andre hensyn inn med større tyngde.»[159] Uttalelsen tilsier at momentet som var sentralt i Rt-2007-220 (Sedal), må tillegges betydelig mindre vekt der kravet bygger på en culpanorm. I den konkrete vurderingen fremholder Høyesterett at ingen av de tidligere styremedlemmene og daglig ledere hadde interesse i å forfølge et tilbakeføringskrav, og at bevisbildet var svakt fordi de manglet kunnskap om aksjonærenes posisjon med hensyn til tilstedeværelse og stemmegivning på generalforsamlingen.[160] Når retten ikke fant tilstrekkelig grunnlag for å konkludere med at styret og ledelse «kunne gjort mer» for å ivareta selskapets interesser, tilsier dette at passivitet alene ikke kan begrunne at boet fremmer et selvstendig krav.

I culpatilfellene står passivitetsargumentet sterkest, og bygger på at selskapets organer typisk kan ha unnlatt å forfølge kravet av hensyn til egen posisjon. Som HR-2019-1073-A (Marine Subsea) viser, er dette likevel bare et støttemoment som ikke i seg selv kan bære et selvstendig krav for boet.[161] Rettsfølgen blir derfor at boet er henvist til foreldelseslovens alminnelige regel i § 3, jf. § 2. Ved krav med garantipreg, som asl. § 2-19, stiller saken seg

[158] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 70, egne kursiveringer.
[159] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 71, egne kursiveringer.
[160] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 75.
[161] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 75.

imidlertid annerledes. Det er nettopp denne reservasjonen om at adgangen «i alle fall» gjelder ved krav med garantipreg, som understreker at asl. § 2-19 står i en særstilling. Mens culpaansvaret i § 3-7 (2) ledet Høyesterett til å nedtone momentet, peker garantipreget i § 2-19 i motsatt retning og taler for at boet må kunne fremme et selvstendig krav.

**Systembetraktninger**

HR-2019-1073-A (Marine Subsea) bekrefter og videreutvikler det systemiske rammeverket fra Rt-2008-833 (Finance Credit I). Avgjørelsen tilfører særlig tre nye dimensjoner.

For det første viser Høyesterett til den lovhistoriske utviklingen til foreldelsesloven, hvor de tidligere særreglene om foreldelse for konkursboer ble opphevet.[162] Dette tilsier at det skal mye til for å gi boet en ny selvstendig frist på ulovfestet grunnlag. Lovgivers bevisste fravalg av særregler underbygger at slike unntak må forankres i lov.

For det andre formulerer Høyesterett at det på positivrettslig regulerte områder, der hensynet til klare og forutsigbare regler gjør seg tungt gjeldende, er det begrenset adgang til å legge vekt på reelle hensyn til støtte for et tolkningsresultat som ikke har klar forankring i lovens ordlyd og formål.[163] Foreldelsesretten er nettopp et slikt område, hvor skyldnerens forutsigbarhet er en bærende verdi.

For det tredje utvider Høyesterett resonnementet fra Rt-2008-833 (Finance Credit I), om at det ikke bare er § 17-1, men også asl. § 3-7 (2), som favner uoversiktlige og sammensatte situasjoner som krever lovendring. Det taler for at culpabaserte ansvarsregler, uavhengig av hvilket grunnlag de hviler på, egner seg generelt dårlig for ulovfestet utvidelse.

Disse argumentene veier tungt mot ulovfestet adgang for boet ved culpaansvar. De gjør seg imidlertid ikke gjeldende med samme tyngde ved et garantiansvar som asl. § 2-19. Kontrasten mellom de to ansvarsnormene blir derved tydeligere.

**Oppsummert**

På den ene siden er resultatet i HR-2019-1073-A (Marine Subsea) ikke åpenbart. Argumentet for selvstendig krav i Marine Subsea var nettopp at § 3-8 er en kreditorvernregel som selskapets organer ofte ikke har insentiv til å håndheve. Høyesterett lot likevel

[162] Endret ved lov nr. 18/1979.
[163] HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 68.

ansvarsnormens karakter og systemhensyn veie tyngst. Dette viser at ansvarsnormkriteriet har forrang over den vernede interessen når kriteriene skulle trekke i ulik retning.

## 4.3 Sammensatte ansvarsforhold – oppbudsplikten etter straffeloven § 407

### 4.3.1 Oppbudsplikten som et mellomtilfelle

Erstatningskrav som følge av unnlatelse av å oppfylle oppbudsplikten etter straffeloven § 407, jf. § 410, lar seg ikke uten videre klassifisere som garantipreget eller culpabasert ansvar. Pliktens karakter er objektiv og garantipreget, ved at styret enten har begjært oppbud i tide eller ikke. Erstatningsutmålingen for brudd på plikten følger derimot asl. § 17-1, og krever en culpalignende skyldvurdering. HR-2025-1841-A (Garderobemannen) er et mellomtilfelle som ikke direkte gjelder boets adgang til selvstendige krav, men som vurderer hvilken betydning den vernede interessen har for valg av utmålingsprinsipp. Garderobemannen er derfor en prøvestein for regelen fra kapittel 3 og viser hvordan kriteriene løser seg når de spriker.

### 4.3.2 Vurderingen i HR-2025-1841-A

#### Ansvarsnormen

Erstatningskravet fra konkursboet til selskapets tidligere styreleder fremmes etter asl. § 17-1, som omfatter styrelederens fortsettlige eller uaktsomme voldt skade overfor selskapet. Ettersom den tidligere styrelederen allerede er dømt for straffebudet om unnlatelse av å oppfylle plikten til å begjære oppbud i tide, fungerer det som et eget ansvarsgrunnlag i erstatningskravet.[164]

Flertallet bruker ansvarsnormens karakter i asl. § 17-1 aktivt for å begrunne at tapet skal utmåles etter selskapets tap, og ikke kreditorenes. På den måten legger flertallet seg på lik linje som i Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea), om at en culpanorm ikke gir adgang for konkursboet å fremme et selvstendig krav, herunder å utmåle et tap ut fra kreditorenes interesser. Den dissenterende dommer sier seg uenig når det kommer til dette punktet, er at det ved unnlatelse av rene formuestap krever en handlenorm.[165]

[164] Strl. § 407, jf. § 410 første ledd, jf. HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 28.
[165] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 68.

Ettersom asl. § 17-1 ikke oppstiller en slik norm, er det nødvendig å se til andre rettskilder.[166] Her trekker dommeren inn straffebudets vernede interesse, nemlig kreditorvernet.

**Den vernede interessen**

Kriteriet om ansvarsnormens karakter gir ikke entydig svar når det i dette tilfellet oppstilles et klart brudd på plikten til å begjære oppbud. Den vernede interessen i straffebudet er på sin side tydelig, ved at oppbudsplikten primært er en kreditorvernregel.

I forarbeidene til aksjeloven presiseres det at plikten til å begjære oppbud etter straffeloven får «først anvendelse i en insolvenssituasjon», og inntrer når det bør innses at man ikke vil kunne tilfredsstille alle fordringshavere.[167] Straffebudet er ment å verne kreditorfellesskapet, noe flertallet heller ikke avkrefter. Det kan likevel stilles spørsmål ved hvorfor flertallet i HR-2025-1841-A (Garderobemannen) kom til at erstatningen skal utmåles fra selskapets tap, når det er kreditorenes interesse et slikt straffebud verner.

Den dissenterende dommers argumenter gir den vernende interesse større vekt enn ansvarsnormens karakter. Han fremlegger det slik at siden det er kreditorfellesskapet som i all hovedsak vernes ved oppbudsplikten, er det derfor kreditors tap som skal erstattes.

**Passivitet**

Passivitetskriteriet er ikke direkte aktuelt på tilsvarende måte som i Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea). Her er kravet iboende i sakstypen; styreansvar for unnlatt begjæring om oppbud er per definisjon en sak hvor selskapets organer ikke kunne ivareta selskapets interesse før konkursåpning. Momentet har derfor liten betydning som et eget vurderingsmoment, hvor ansvarsnormens karakter og den vernede interessen er bærende for vurderingen av utmålingsprinsipp.

**Systembetraktninger**

Systembetraktninger i HR-2025-1841-A (Garderobemannen) skiller seg fra de tre andre dommene, da den ikke omhandler foreldelseslovens positivrettslige karakter. Her er det derimot andre argumenter systemhensyn som gjør seg gjeldende, og trekker i samme retning som ansvarsnormens karakter. Flertallet i Garderobemannen forankrer differanselæren i to

[166] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 68.
[167] NOU 1992: 29 s. 39.

systemargumenter. For det første viser førstvoterende til at asl. § 17-1 er selskapets krav, og at erstatningen derfor må gjenspeile selskapets tap.[168] For det andre bygger resultatet på det konkursrettslige utgangspunktet om at boet overtar og forfølger selskapets krav.[169] Disse to argumentene knytter Garderobemannen til linjen fra Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea), hvor systembetraktninger er blant hovedmomentene for at culpaansvar kun kan fremmes som et avledet krav.

Lagmannsretten og den dissenterende dommer i HR-2025-1841-A (Garderobemannen) begrunner dividendetapet som utmålingsprinsipp. Lagmannsretten støtter seg på Kristin Normann[170] og mener at differanselæren kan være problematisk når selskapet har pådratt seg ny gjeld i insolvensperioden.[171] I slike tilfeller kan dividendeprosenten ved konkurs bli høyere enn ved rettidig oppbud, slik at differanselæren gir kreditorfellesskapet «en ugrunnet berikelse».[172] Tapet må derfor fastsettes som dividendetapet, altså differansen mellom dividenden ved rettidig og faktisk oppbud.[173] Dette perspektivet bygger på erstatningsrettens alminnelige prinsipp om at skadelidte skal stilles som om skaden ikke var skjedd, og ikke bedre. Dette fremgår implisitt av ordlyden i skl. § 4-1 om «tap».[174] Når ansvarsregelen er så klar, kan det stilles tvil ved hvorfor flertallet likevel anvender et prinsipp som gir fordringshaverne større rett enn de har.

Til dette uttrykker flertallet særlig to interessante argument. For det første at lagmannsretten utmåler tapet ut fra kreditorenes tap, mens det er selskapets tap som er gjenstand for erstatning.[175] For det andre at en høyere dividende ved differanselæren er en konsekvens av utdelingsreglene i dekningsloven, ikke en feil som må korrigeres ved valg av utmålingsprinsipp.[176] Dette er et systemargument som forankrer flertallets resultat; når aksjelovens og dekningslovens systemer leses i sammenheng, gir differanselæren et konsistent resultat.

[168] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 42
[169] Jf. deknl. § 2-2, se HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 57.
[170] Kristin Normann Aarum, *Styremedlemmers erstatningsansvar i aksjeselskaper*, Gyldendal 1994, s. 154–155.
[171] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 45.
[172] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 47.
[173] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 47.
[174] Jf. også Rt-2012-1515 avsnitt 31 og HR-2023-2415-A avsnitt 30.
[175] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 49.
[176] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 50.

Konkursboet kan uansett kun fremme krav der selskapets aktiva er redusert, som kan forstås som et sviktende punkt i regelsettet.[177] At dette likevel ikke er noe som kan korrigeres ved valg av utmålingsprinsipp, kan tyde på at det også i slike tilfeller er behov for lovgiveravklaring. Dette er noe også dissenterende dommer legger til grunn.[178]

Et siste systemargument knytter seg til praktiske utfordringer ved dividendetapet. Flertallet peker på at dividendetapet ville krevet at man tok hensyn til at kreditormassen kan ha endret seg betydelig mellom skjæringstidspunktet og konkursåpningen.[179] Differanselæren er av metodiske grunner enklere å anvende, og er i den forstand en praktisk vinner. Dette kan forsterke tyngden av argumentet om at en culparegel anvendes som regel i uoversiktlige og sammensatte ansvarssituasjoner, og det vil være lite hensiktsmessig for boet å fremme et slikt krav på selvstendig grunnlag.[180] Den konstruerte læren om at culpanormen avgrenses mot selvstendige krav, kan overføres til læren om dividendetapet; begge er vanskelige å anvende i praksis, som kan begrunne avgrensningen i rettspraksis.

### 4.3.3 Konsekvensen for rettsregelen

HR-2025-1841-A (Garderobemannen) bekrefter at culpabaserte ansvarsregler etter asl. § 17-1 ikke gir grunnlag for et selvstendig krav for boet, og at utmålingen følgelig må knyttes til selskapets tap, og ikke til kreditorfellesskapets tap. Avgjørelsen viderefører dermed linjen fra Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea).

Også i HR-2025-1841-A (Garderobemannen) er det ansvarsnormens karakter som blir det mest vektige momentet. Den vernede interessen er i utgangspunktet selskapets, men kreditorvernet har sterke holdepunkter i den underliggende straffebestemmelsens karakter. Plikten til å begjære oppbud er nettopp ment å beskytte kreditorene mot drift for deres regning. Flertallets valg av utmålingsprinsipp bekrefter det avledede perspektivet og holder rettsregelen konsistent på tvers av rettslige spørsmål.

Dissensen viser likevel at den vernede interessen tillegges betydelig vekt, og argumenterer i tråd med flertallet i Rt-2007-220 (Sedal). På samme måte som dissensen i Sedal i sin tid bidro til den linjen som senere ble trukket opp i Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-

[177] Jf. HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 43.
[178] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 80.
[179] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 54.
[180] Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 85.

A (Marine Subsea), kan dissensen i HR-2025-1841-A (Garderobemannen) tenkes å bli en forløper for senere flertallsposisjoner.

Det HR-2025-1841-A (Garderobemannen) forteller oss om rettsregelen, er at den holder i ytterpunktene, men er sårbar i gråsonen. Flertallets posisjon forutsetter at ansvarsnormens karakter rangeres øverst i hierarkiet av tolkningsmomenter, og en endring i denne rangeringen vil samtidig endre utfallet.

Et særlig interessant trekk ved HR-2025-1841-A (Garderobemannen) er det paradoksale spørsmålet om hvilket subjekts tap som skal erstattes, som er et spørsmål som speiles direkte i partenes prosessuelle posisjoner. Det kan tenkes at konkursboet som regel vil ønske å fremme et selvstendig krav, ettersom det typisk gir den beste rettsstillingen med ny foreldelsesfrist, kreditorvern som primærhensyn og generelt en sterkere posisjon. Avgjørelsene i Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea) skaper en forventning om at det er den selvstendige veien boet vil forfølge.

I HR-2025-1841-A (Garderobemannen) er det omvendt, ved at konkursboet ønsker at kravet skal anses som avledet og at erstatningen skal utmåles på grunnlag av selskapets tap, mens skyldneren (A) argumenterer for kreditorperspektivet og dividendetapet. Forklaringen er økonomisk. Etter differanselæren, som er konkursboets foretrukne utmålingsprinsipp, beregnes tapet som hele reduksjonen i selskapets formuesstilling, inkludert pådratt gjeld og verdiforringelse. Tingretten anslo tapet etter differanselæren på 26,5 millioner kroner. Beregnes erstatningsutmålingen derimot ut fra dividendetapet, blir summen omtrent 6,4 millioner kroner. Differansen fra de to utmålingsprinsippene på i overkant 20 millioner kroner, forklarer boets posisjon. Boets standpunkt i HR-2025-1841-A (Garderobemannen) er dermed rettslig instrumentell, ikke prinsipiell; den er styrt av hva som vil gi størst utbytte, ikke av rene kreditorhensyn.

Et spørsmål som kan stilles, er om den vernede interessen får større vekt etter HR-2025-1841-A (Garderobemannen). Svaret er todelt.

Flertallets vurdering i HR-2025-1841-A (Garderobemannen) gir interessevernet større vekt enn retten gjør i Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea). Det skjer derimot ved at selskapsinteressen utvides til også å omfatte kreditorhensyn. Kreditorhensynet integreres dermed i en bredere selskapsinteresse, snarere enn å gis

selvstendig gjennomslag som vurderingstema. Resultatet er likevel at ansvarsnormens culpakarakter forblir det avgjørende kriteriet, og at kravet kategoriseres som avledet.

Mindretallet viderefører derimot den linjen som ble trukket opp i Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea). Han knytter erstatningsadgangen direkte til en analyse av handlenormen og uttrykker at det bare den som beskyttes av handlenormen, som kan kreve erstatning.[181] Med oppbudsplikten som typisk kreditorvernregel, som er plassert i straffelovens kapittel 31 om kreditorvern, konkluderer mindretallet med at boet må kunne fremme et selvstendig krav.

For asl. § 2-19 styrkes argumentet i begge retninger. Etter mindretallets logikk er bestemmelsen utvilsomt en kreditorvernregel som boet må kunne håndheve selvstendig. Asl. § 2-19 retter seg direkte mot å sikre at den registrerte aksjekapitalen er reell, og handlenormen om revisors bekreftelsesplikt har som eneste formål å verne kreditorfellesskapets tillit til registreringen. Etter flertallets logikk forblir kreditorvern et tungt hensyn, om enn formelt plassert innenfor en bredere selskapsinteresse. Denne stakeholder-balanseringen er imidlertid ikke overførbar til § 2-19, hvor ansvarsnormen er objektiv og hvor verken brede interesseavveininger eller skjønnsmessige vurderinger inngår.

HR-2025-1841-A (Garderobemannen) utfordrer dermed ikke hovedargumentet om at boet må kunne fremme et selvstendig krav etter asl. § 2-19. Tvert imot bekrefter dommen, både gjennom flertallets vektlegging av kreditorhensyn og gjennom mindretallets prinsipielle videreføring av Sedal-doktrinen, at den vernede interessen fortsatt er et levende vurderingstema. For en bestemmelse med så utvetydig kreditorvernkarakter og så ren objektiv ansvarsnorm som § 2-19, må interessevernet veie tyngre enn de motargumentene som har gjort seg gjeldende ved culpabaserte ansvarsregler.

[181] HR-2025-1841-A (Garderobemannen) avsnitt 67.

# 5 Konklusjon og refleksjoner

## 5.1 Svar på problemstillingen

Problemstillingen i oppgaven var å fastlegge under hvilke vilkår konkursboet kan fremme krav mot styret, ledelsen eller revisor i det insolvente selskapet på selvstendig grunnlag, og hvor grensen går mot boets avledede krav. Etter gjennomgangen i kapittel 3 og analysen i oppgave 4, kan svaret samles i to ledd.

Utgangspunktet er at konkursboet overtar skyldnerens krav avledet, jf. deknl. § 2-2. Det innebærer at boet kan fremme krav som «tilhører» skyldneren, og møter alle innsigelser som kunne vært gjort gjeldende mot skylderen. Dette gjelder herunder erstatningskrav som aksjeselskapet hadde før konkursåpning, men også de krav som er foreldet på skyldnerens hånd.

Adgangen til å vike fra utgangspunktet om avledede krav, og heller fremme et selvstendig krav, forstås som snevert. Lovgiver har fjernet de tidligere særreglene som ga boet en utvidet foreldelsesfrist, som er et systemhensyn som i flere av dommene taler sterkt. Det kan derimot oppstilles to vilkår som må oppfylles for at boet kan gjøre et selvstendig krav gjeldende mot det insolvente selskapets styre, ledelse eller revisor. For det første må ansvarsnormen i erstatningsbestemmelsen være garantipreget. At en bestemmelse er garantipreget, forstås som at den er konkret og objektiv, slik at ansvar utløses ved et bestemt faktisk avvik uten at det kreves en skjønnsmessig vurdering av handlemåten. For det andre må kravsgrunnlaget primært verne kreditorfellesskapet, og ikke selskapet som sådan. Begge vilkårene er nødvendige, da det er først når de samles at unntak aktualiseres. Dette er kjernen av den lærdommen som kan utledes av Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea), hvor ansvarsnormen særlig i sistnevnte løftes opp som det sentrale vurderingstemaet.

Oppsummert kan svaret formuleres slik: For revisors og styrets garantiansvar etter asl. § 2-19 (1), jf. § 2-18 (2), og parallelt etter asl. § 10-9 ved kapitalforhøyelse, kan boet fremme kravet på selvstendig grunnlag med ny foreldelsesfrist etter fl. § 9 fra konkursåpning. For det generelle styreansvaret etter asl. § 17-1, og for tilbakeføringskrav etter asl. § 3-8 (3), jf. § 3-7 (2), er kravet derimot avledet. Skyldnerens foreldelsesfrist gjelder dermed også for boet.

For sammensatte ansvarsforhold gir regelen ikke entydig svar, og Garderobemannen illustrerer dette. Erstatningskravet fremmes etter ansvarsgrunnlaget i asl. § 17-1, og skyldkravet anses oppfylt ved at den tidligere styrelederen er rettskraftig straffedømt for overtredelse av oppbudsplikten i strl. § 407. Straffebudet inngår i straffelovens kapittel 31 om kreditorvern og har dermed et utpreget kreditorvernsformål. De to oppstilte vilkårene trekker i motsatt retning. Flertallet bekrefter at det er ansvarsnormens karakter som er det styrende momentet. Mye er likevel uavklart, særlig knyttet til systemhensynene. Selv om saken gjelder utmåling og ikke foreldelse, har klassifiseringsspørsmålet stor overføringsverdi, og en prinsipiell lovgiveravklaring fremstår som nødvendig.

## 5.2 Regelens robusthet og sårbarhet

Analysen i kapittel 4 viser at regelen fra kapittel 3 har styrke ved de klare ansvarsreglene, men er sårbar hvor regelen er sammensatt.

Ved de rene garantipregede ansvarene fungerer kriteriet etter sin hensikt. Asl. § 2-19 er det tydeligste eksempelet. Bestemmelsen er objektiv, knytter seg til en sakkyndig bekreftelse, og hovedformålet i forarbeidene er å sikre kreditorenes interesse i at aksjekapitalen faktisk er innbetalt. Alle de fire kriteriene fra kapittel 3.4 trekker her i samme retning, og rettsfølgen følger forutsigbart. Tilsvarende vurderinger kan tenkes for andre rene garantiansvar, slik som det parallelle ansvaret ved kapitalforhøyelse i asl. § 10-9, jf. Rt-2009-1032 (Finance Credit II).

Ved de rene culpaansvarene er kriteriet like robust, om enn med motsatt resultat. Ansvar etter asl. § 17-1, og § 3-8 (3), jf. § 3-7 (2), hviler på sammensatte skyldvurderinger og verner primært selskapet. Boet er her henvist til skyldnerens foreldelsesfrist, og rettsfølgen følger like forutsigbart som i § 2-19-tilfellene. Selv der hvor andre kriterier kunne trekke i retning av selvstendig krav, som passivitet hos selskapets organer i Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea), stenger ansvarsnormens karakter og systembetraktningene for unntak. Dette gir kriteriet rangerende kraft: Ansvarsnormens karakter har forrang når kriteriene spriker, jf. Marine Subsea avsnitt 83.

Sårbarheten oppstår i gråsonen, der ansvarsgrunnlagets karakter selv er sammensatt. HR-2025-1841-A (Garderobemannen) er den klareste illustrasjonen. Oppbudsplikten har garantipreg, ansvarsnormen for erstatningen er culpabasert, og den vernede interessen i straffebudet er kreditorfellesskapet. Flertallet løste dette ved å la den culpabaserte

ansvarsnormen styre, mens dissensen lot kreditorvernformålet styre. Begge løsninger lar seg forsvare innenfor regelen fra 3.4; det er først rangeringen av kriteriene som avgjør utfallet. Når en regel produserer ulike resultater avhengig av rangering, og rangeringen ikke er entydig forankret i lov eller forarbeider, er regelen i siste instans avhengig av et prinsipielt valg som domstolene ikke kan begrunne ut fra rettskildene alene.

En beslektet sårbarhet ligger i spørsmålet om hvor langt garantipreget rekker. I Sedal er garantipreget knyttet til den profesjonelle bekreftelsen fra revisor. Hva da med ansvar som har et formål om kreditorvern uten at det springer ut av en konkret bekreftelse, slik som oppbudsplikten? Flertallet i HR-2025-1841-A (Garderobemannen) gir uttrykk for at det i praksis ikke er nok at formålet er kreditorvern dersom ansvarsnormen er culpabasert. En slik avgrensning kan vanskelig forklares prinsipielt; den fremstår snarere som et resultat av at ansvarsnormen er gitt formell forrang. Spørsmålet om garantipregets rekkevidde, således om det er knyttet til den profesjonelle bekreftelsen eller til kreditorvernformålet som sådan, er derfor en åpen flanke i regelen.

En siste observasjon gjelder boets instrumentelle posisjon. Etter Sedal-, Finance Credit I- og Marine Subsea-linjen ville man forvente at boet alltid kjemper for selvstendig krav, fordi det normalt gir en sterkere rettsstilling. Garderobemannen snur dette på hodet; her er det boet som ønsker det avledede perspektivet og den ansvarlige som ønsker det selvstendige. Dette viser at klassifiseringen ikke er et nøytralt teknisk verktøy, men har materielle konsekvenser som partene tilpasser sin argumentasjon etter. Det styrker grunnen til at regelen bør være forankret i et prinsipielt klart kriterium, snarere enn i hva partene i den konkrete sak instrumentelt ønsker.

## 5.3 Rettspolitiske refleksjoner og behovet for lovgiveravklaring

Et gjennomgående trekk ved rettspraksis er at Høyesterett selv har påpekt behovet for lovgiveravklaring. I Rt-2008-833 (Finance Credit I) avsnitt 72 fremholder førstvoterende at det å utvide unntaket fra Rt-2007-220 (Sedal) til å også gjelde culpaansvar, ville omfatte «en rekke situasjoner som det er vanskelig å ha full oversikt over» og kreve lovgivning. HR-2019-1073-A (Marine Subsea) avsnitt 85 gjentar dette poenget. Dissensen i HR-2025-1841-A (Garderobemannen) retter seg etter samme spor. Nesten 20 år med rettspraksis, fra Sedal i 2007 til Garderobemannen i 2025, har dermed ikke beroliget rettstilstanden. Dette bekrefter

snarere at den hviler på et domstolskapt unntak, hvis grensene fortsatt er gjenstand for dissens.

Argumentene for en lovendring er flere. Forutberegnelighet for kreditorfellesskapet og aksjeselskapet taler for at grensen mellom avledet og selvstendig krav fastsettes i lov, ikke gjennom skiftende dommer. Effektiviteten i bobehandlingen taler i samme retning, ettersom et klart hjemmelsgrunnlag ville redusere prosessrisikoen for boet. En lovregulering kunne også beskytte kreditorfellesskapet i de typiske passivitetstilfellene, der selskapets organer av egen interesse ikke har forfulgt kravet før konkursen. Endelig taler konsekvenshensyn for at samme klassifisering skal slå likt ut på tvers av kravstyper, det være seg foreldelse eller utmåling.

Argumentene mot er heller ikke ubetydelige. Ansvarssubjektenes innrettelseshensyn taler for å være forsiktig med å utvide unntaket fra det avledede utgangspunktet, ettersom et selvstendig krav for boet kan innebære betydelig lengre eksponering i tid. Foreldelsesloven er som påpekt i HR-2019-1073 (Marine Subsea) avsnitt 68 utpreget positivrettslig, og en ulovfestet utvidelse på culpaområdet ville gå på tvers av lovgivers bevisste valg om å fjerne tidligere særregler. Dagens regel tvinger frem en prinsipielt klar sondring mellom garantipreg og culpa, og en lovgivning som åpner opp i mellomfeltet kan utilsiktet skape nye avgrensningsproblemer dersom den ikke er presist utformet.

Min tilbakeholdne konklusjon er at det er vanskelig å se at domstolene uten lovgiverstøtte kan utvide unntaket fra Rt-2007-220 (Sedal) til de culpabaserte ansvarene. Tre forhold trekker i den retning. Foreldelseslovens positivrettslige karakter, culpanormens vide nedslagsfelt og Høyesteretts gjentatte henvisninger til lovgiveroppgaven. En lovendring som klargjør boets posisjon, særlig ved styreansvar etter asl. § 17-1 og straffansvar etter oppbudsplikten eller andre regler i straffelovens kapittel 31, ville være et verdifullt tillegg. Om en slik regel bør utformes restriktivt eller ekspansivt er imidlertid en politisk avveining som faller utenfor denne oppgavens rettsdogmatiske ramme.

## 5.4 Avsluttende bemerkninger

Den rettsdogmatiske linjen fra Rt-1993-1399 (Ytternes) gjennom Rt-2007-220 (Sedal), Rt-2008-833 (Finance Credit I), HR-2019-1073-A (Marine Subsea) og HR-2025-1841-A (Garderobemannen) tegner en utvikling hvor ansvarsnormens karakter gradvis har fått analytisk forrang.

Et annet trekk ved utviklingen er dissensens rolle. Dissensen i Rt-2008-220 (Sedal) formulerte selve skillet mellom avledet og selvstendig krav som flertallet i Rt-2008-833 (Finance Credit I) og HR-2019-1073-A (Marine Subsea) senere bygget videre på. Det er derfor nærliggende å spørre om dissensen i Garderobemannen kan ha en tilsvarende funksjon for fremtidig rettsutvikling, ved at den løfter den vernede interessen som mulig motvekt til ansvarsnormens karakter i sammensatte ansvarssituasjoner. Dissensens rolle som rettskildemessig signal til lovgiver er en understrøm gjennom hele utviklingen.

Konkursrettens spørsmål om hva boet kan fremme på selvstendig grunnlag handler i bunn og grunn om hvilken interesse rettssystemet velger å beskytte når et selskap går konkurs. Er det selskapet selv som juridisk konstruksjon, eller fellesskapet av usikrede kreditorer? Skillet mellom avledet og selvstendig krav er den teknikken rettssystemet bruker for å besvare dette valget. At svaret etter nesten tjue år med rettspraksis fortsatt er omstridt, viser at valget er reelt og at det fortjener lovgivers oppmerksomhet.

# 6 Kildeliste

## Lover og forskrifter


| | |
|---|---|
| 1896 | Lov 27. juli 1896 nr. 7 om Forældelse af Fordringer |
| 1969 | Lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning (skadeserstatningsloven – skl.) |
| 1976 | Lov 4. juni 1976 nr. 59 om aksjeselskaper (aksjeloven – asl.) |
| 1979 | Lov 18. mai 1979 nr. 18 om foreldelse av fordringer (foreldelsesloven – fl.) |
| 1981 | Lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven – strpl.) |
| 1984 | Lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs (konkursloven – kkl.) |
| 1984 | Lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven – deknl.) |
| 1993 | Forskrift 23. august 1993 nr. 824 om konkursregisteret og om kunngjøringer etter konkursloven |
| 1997 | Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven – asl.) |
| 2005 | Lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff (straffeloven – strl.) |
| 2005 | Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile saker (tvisteloven – tvl.) |
| 2017 | Lov 16. juni 2017 nr. 71 om endringer i aksjelovgivningen mv. (modernisering og forenkling). |
| 2019 | Lov 6. desember 2019 nr. 77 om endringer i aksjelovgivningen mv. (langsiktig eierskap i noterte selskaper mv.) |


## Lovforarbeider


| | |
|---|---|
| NOU 1972: 20 | Gjeldsforhandling og konkurs |
| Ot.prp. nr. 38 (1977–1978) | Om lov om forelding av fordringer |

| | |
|---|---|
| Ot.prp. nr. 50 (1980–1981) | Om A) Om lov om gjeldsforhandlinger og konkurs B) lov om fordringshavernes dekningsrett C) lov om ikrafttredelse av ny gjeldsforhandlings- og konkurslovgivning m m |
| NOU 1992: 29 | Lov om aksjeselskaper |
| Ot.prp. nr. 36 (1993–1994) | Om lov om aksjeselskaper (aksjeloven) |
| Ot.prp. nr. 26 (1998–1999) | Om lov om endringer i konkurs- og pantelovgivningen m.v |
| Ot.prp. nr. 37 (2003–2004) | Om lov om endringer i straffeloven mv. (forbrytelser i gjeldsforhold) |
| Ot.prp. nr. 108 (2004–2005) | Om lov om endringar i lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs og andre lover (elektronisk kommunikasjon mv.) |
| Ot.prp. nr. 55 (2005–2006) | Om lov om endringer i aksjelovgivningen mv. |
| Ot.prp. nr. 22 (2008–2009) | Om lov om endringer i straffeloven 20. mai 2005 nr. 28 (siste delproposisjon – sluttføring av spesiell del og tilpasning av annen lovgivning) |
| NOU 2016: 22 | Aksjelovgivning for økt verdiskaping |

**Høyesterettspraksis**

| | |
|---|---|
| Rt-1986-301 | |
| Rt-1993-20 | Sjødal |
| Rt-1993-987 | Stiansen |
| Rt-1993-1399 | Ytternes |
| Rt-1997-975 | |
| Rt-1998-1042 | Stormbull |

| | |
|---|---|
| Rt-2007-220 | Sedal |
| Rt-2008-833 | Finance Credit I |
| Rt-2009-1032 | Finance Credit II |
| Rt-2012-1515 | |
| HR-2019-1073-A | Marine Subsea |
| HR-2021-271-A | |
| HR-2021-2248-A | |
| HR-2022-2484-A | |
| HR-2023-877-A | |
| HR-2023-1637-A | |
| HR-2023-2415-A | |
| HR-2025-1115-A | Rambøll |
| HR-2025-1841-A | Garderobemannen |

**Litteratur**


| | |
|---|---|
| Andenæs, Mads Henry | *Konkurs*, 3. utg., Oslo 2009. |
| Berg, Borgar Høgetveit | *Beslagsretten*, Universitetsforlaget 2021. |
| Borch, Alex | *Norsk lovkommentar: Foreldelsesloven*, note 32, Rettsdata.no (lest 21. april 2026). |
| Ro, Knut | «Konkursboet eller enkeltkreditorers erstatningskrav», *Lov og Rett* 1994 s. 233–241. |
| Schwenke, Kristine Alteren | *Norsk lovkommentar: Aksjeloven*, note 2654, Rettsdata.no (lest 22. april 2026). |

| | |
|---|---|
| Schwenke, Kristine Alteren | Norsk lovkommentar: Aksjeloven, note 2655, Rettsdata.no (lest 1. mai 2026). |
| Tjaum, Arne | *Valuta- og renteswaper: en rettslig studie*, Universitetsforlaget 1996. |
| Aarbakke, Magnus, Asle Aarbakke, Gudmund Knudsen, Tone Ofstad, og Jan Skåre | *Aksjeloven: Kommentarutgave*, § 3-8. Avtaler med aksjeeiere eller medlemmer av selskapets ledelse mv., Juridika.no, (lest 1. mai 2026). |
| Aarbakke, Magnus, Asle Aarbakke, Gudmund Knudsen, Tone Ofstad, og Jan Skåre | *Aksjeloven: Kommentarutgave*, § 17-1. Erstatningsansvar., Juridika.no, (lest 1. mai 2026). |
| Christoffersen, Margrethe Buskerud | «HR-2025-1841-A Garderobemannen. Utmåling av erstatning til konkursbo», *Nytt i privatretten* 2026 nr. 5. |
| Normann Aarum, Kristin | *Styremedlemmers erstatningsansvar i aksjeselskaper*, Gyldendal 1994. |
| Wiker, Håvard og Knut Ro | *Konkursloven Kommentarutgave*, 1.utg., Universitetsforlaget 2003. |
| Wiker, Håvard | *Norsk lovkommentar: Dekningsloven*, note 31, Rettsdata.no (lest 9. april 2026). |
| Wiker, Håvard | *Norsk lovkommentar: Dekningsloven*, note 232, Rettsdata.no (lest 10. april 2026). |
| Wiker, Håvard | *Norsk lovkommentar: Dekningsloven*, note 235, Rettsdata.no (lest 10. april 2026). |
| Wiker, Håvard | *Norsk lovkommentar: Dekningsloven*, note 266, Rettsdata.no (lest 10. april 2026). |


**Leksikon**

Anderssen, Harald Benestad «Foreldelse» i Store norske leksikon, 26. november 2024, https://snl.no/foreldelse, (lest 21. april 2026).

Thomassen, Eivind «Finance Credit-saken» i Store norske leksikon, 26. november 2024, https://snl.no/Finance_Credit-saken, (lest 21.april 2026).

**Øvrige kilder**

Universitetet i Agder *Retningslinjer for bruk av kunstig intelligens i eksamensbesvarelser og skriftlige oppgaver*, 2024, https://www.uia.no/studier/for-studenter/eksamen/kunstig-intelligens-i-oppgaveskriving.html (lest 10. mai 2026).